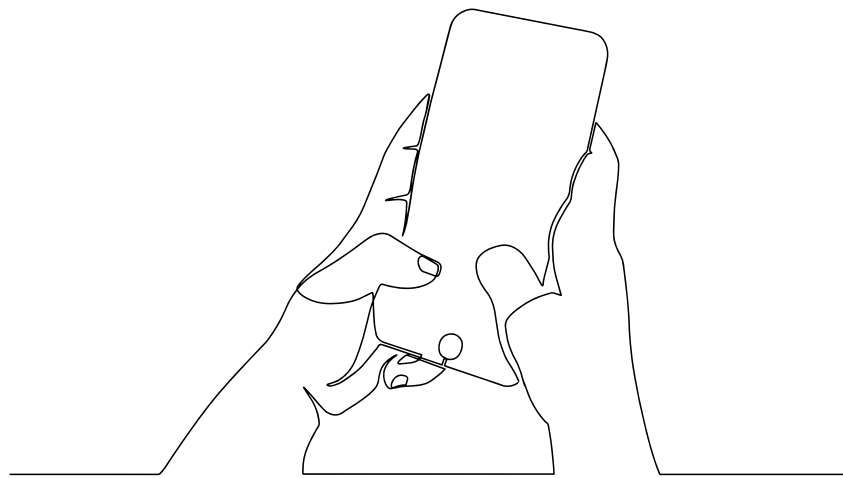

BA eindwerkstuk

“No Gender? No Soul.”

Een discoursanalyse van DM-gesprekken tussen Instagramgebruikers en Rain Dove

Desi van Horne

6264816

Blok 2, 29 januari 2021

BA Media en Cultuur

Nieuwe Media en Digitale Cultuur

Joleen Blom

7180 woorden

Universiteit Utrecht

*“When I walk down the street,
every step I take is a defiance.”*

- Rain Dove Dubilewski

Abstract

Gender-gerelateerde haat is een maatschappelijk probleem: voor vrouwen, transgender en gender non-conforme mensen zijn belediging, minachting en vernedering een dagelijkse realiteit. Er is echter nog weinig geesteswetenschappelijk onderzoek gedaan naar online intimidatie en *hate speech* jegens non-binaire personen. In dit onderzoek analyseer ik vanuit een Gender Studies perspectief de DM-gesprekken tussen Instagramgebruikers en de gender non-binaire Rain Dove Dubilewski. Op de Instagrampagina van Rain Dove worden DM-gesprekken die aanvankelijk privé zouden zijn door middel van screenshots openbaar gemaakt. De openbare DM-berichten die Rain Dove ontvangt, worden gekenmerkt door haatdragende, vijandige of ongevraagde commentaren op Rain Dove's genderidentiteit. Gebruikmakend van bestaande literatuur over gender, online intimidatie en digitaal activisme onderzoek ik middels een interpretatieve en kwalitatieve discoursanalyse hoe de hate speech jegens Rain Dove in de openbare DM-berichten bepaalde genderdiscoursen reproduceert en de wijzen waarop Rain Dove zich wapent tegen de hate speech. Hoewel in het datacorpus veel verschillende uitspraken zichtbaar zijn, zijn er in beide onderdelen van de analyse twee grote delers te onderscheiden waarbinnen de uitspraken geïnterpreteerd kunnen worden. Ik beargumenteer dat de hate speech jegens Rain Dove te plaatsen valt binnen een discours dat is gericht op het opleggen van heteronormativiteit en de praktijk van othering. Meer specifiek heb ik zes categorieën in de hate speech weten te identificeren: 1) beledigingen gericht op het uiterlijk, 2) associaties met homoseksualiteit, 3) man/vrouw-vragen, 4) ontmenselijkende uitspraken, 5) pathologiserende uitspraken, 6) criminaliserende uitspraken. Op basis van het werk van Aaron Hess en Carlos Flores, Frances Shaw en Laura Brightwell over cybermisogynie en digitaal verzet bespreek ik de discursieve strategieën die Rain Dove inzet om zich te weren tegen de hate speech. De analyse toont aan dat in het counterdiscours twee dominante strategieën te herkennen zijn: humor en ironie enerzijds, en warmte en affectie anderzijds. Ik begrijp het counterdiscours van Rain Dove als een voorbeeld van digitaal, discursief activisme. Dit onderzoek levert een nieuwe bijdrage aan een groeiend aantal feministische publicaties over online intimidatie, waarbij het zich toespitst op hate speech jegens non-binaire mensen op Instagram.

Key words

Instagram, sociale media, discours, gender, non-binair, hate speech, activisme

Inhoudsopgave

Inleiding	5
Theoretisch kader	8
Gender, discours en online identiteit	8
Het internet en hate speech jegens minderheden	10
Digitaal activisme en counterdiscoursen	11
Methode	14
Analyse	16
Hate speech jegens Rain Dove.....	16
Heteronormativiteit	16
Othering	20
Rain Dove's counterdiscours	24
Humor en ironie	25
Warmte en affectie	27
Conclusie	29
Bronnenlijst	31
Bijlage 1: Terminologie	36
Bijlage 2: Categoriëatie hate speech	38

Inleiding

“Een genderkapitalist,” zo omschrijft Amerikaans acteur, model en activist Rain Dove Dubilewski zichzelf.¹ De gender non-binaire Rain Dove, die bij de geboorte het vrouwelijke geslacht werd toegewezen, groeide op met de bijnaam “Tranny Danny,” vanwege diens relatief grote lichaamsbouw.² Tegenwoordig gebruikt Rain Dove bewust diens lichaam en zelfpresentatie op professioneel niveau om op verschillende momenten strategisch meer vrouwelijk of juist mannelijk te lijken, en formuleert dit als genderkapitalisme.³ Genderkapitalisme gaat volgens Rain Dove in essentie over “changing my posture and my voice” afhankelijk van de persoon tegenover hen.⁴ Rain Dove wil hiermee gevestigde verwachtingen omtrent genderexpressie ondermijnen en pleit voor een wereld waarin mensen niet worden beoordeeld op hun lichaam, maar op hun intenties en gedachten.⁵ “I am I. No labels. No limits,” luidt de profieltekst van Rain Dove’s Instagrampagina dan ook.⁶ De openbare Instagrampagina heeft ruim 440.000 volgers en brengt thema’s als de sociale constructie van gender en de grenzen tussen mannelijkheid en vrouwelijkheid onder de aandacht in persoonlijke foto’s, video’s en verhalen.⁷ Daarnaast deelt Rain Dove screenshots van opmerkingen en vragen die die ontvangt in de *direct message*-sectie (DM) op Instagram. Deze DM-berichten bestaan hoofdzakelijk uit haatdragende en ongevraagde commentaren op Rain Dove’s genderidentiteit. Het privégesprek tussen de afzender en Rain Dove wordt aan de hand van deze screenshots publiekelijk gemaakt. Middels het delen van de DM-dialogen legt Rain Dove de verborgen manifestaties van haat en microagressies jegens non-binaire personen in online ruimtes bloot.

Uit onderzoek blijkt dat mensen met een niet-traditionele seksuele of genderidentiteit vaker online worden aangevallen dan hun heteroseksuele, cisgender tegenhangers.⁸ Ongeveer een kwart van de non-binaire personen in Amerika krijgt te maken met *hate speech*.⁹ Sociale mediaplatforms creëren herhaaldelijk de omgevingen waarin transgender en gender non-conforme personen lastiggevalen worden.¹⁰ Online intimidatie en hate speech krijgen steeds meer aandacht, zowel in de media, vaak in

¹ Rain Dove Dubilewski, “‘Every Step I Take Is a Defiance’: Rain Dove on Modelling, Asia Argento and ‘Gender Capitalism,’” interview door Paula Coccozza, *The Guardian*, gepubliceerd op 10 september, 2018, <https://www.theguardian.com/fashion/2018/sep/10/every-step-i-take-is-a-defiance-rain-dove-on-modelling-asia-argento-and-gender-capitalism>.

² Dubilewski, interview.

“Gender,” zie bijlage 1; “Non-binair,” zie bijlage 1.

³ Dubilewski, interview.

⁴ Dubilewski, interview.

⁵ Dubilewski, interview.

⁶ Rain Dove Dubilewski (@raindovemodel), Instagram, 29 december, 2013, <https://www.instagram.com/raindovemodel/>.

⁷ Dubilewski, “I am I.”

⁸ D. Felmler, en R. Faris, “Toxic Ties: Networks of Friendship, Dating, and Cyber Victimization,” *Social Psychology Quarterly*, 79, nr. 3 (2016): 243–262; S. Hinduja, en J. W. Patchin, “Bullying, Cyberbullying, and Suicide,” *Archives of Suicide Research* 14, nr. 3 (2010): 206–221; S. K. Schneider, L. O’Donnell, A. Stueve, en R. W. S. Coulter, “Cyberbullying, School Bullying, and Psychological Distress: A Regional Census of High School Students,” *American Journal of Public Health* 102, nr. 1 (2012): 171–177.

“Cisgender,” zie bijlage 1.

⁹ Cindy B. Veldhuis, Laurie Drabble, Ellen D. B. Riggle, Angie R. Wootton, en Tonda L. Hughes, “‘I Fear for My Safety, but Want to Show Bravery for Others’: Violence and Discrimination Concerns Among Transgender and Gender-Nonconforming Individuals After the 2016 Presidential Election,” *Violence and Gender* 5, nr. 1 (januari 2018): 26–36.

¹⁰ D. Felmler, P. Inara Rodis, en A. Zhang, “Sexist Slurs: Reinforcing Feminine Stereotypes Online,” *Sex Roles* 83 (2020): 16–28.

“Transgender,” zie bijlage 1.

termen van cyberpesten, als in onderzoeken naar sociale media en het internet.¹¹ Deze onderzoeken richten zich op de schadelijke impact van online intimidatie, maar ook op de gender-gerelateerde en racistische aspecten ervan.¹² Een groot deel van de onderzoekers hebben intimidatie jegens vrouwen en vrouwonvriendelijk gedrag in virtuele ruimtes geanalyseerd.¹³ Hoewel er ook onderzoek bestaat naar discriminatie van transgender personen, wordt er weinig rekening gehouden met gedrag jegens groepen die zich buiten de binaire gendernorm stellen.¹⁴ Veel literatuur over transgender onderwerpen is bovendien afkomstig uit een medisch of psychologisch veld.¹⁵ Het onderzoek in deze scriptie zal zich toespitsen op het fenomeen van online hate speech jegens non-binaire personen op Instagram, en tracht daarmee een begin te maken met het dichten van deze kloof. Het Instagramaccount van Rain Dove Dubilewski (@raindovemodel) fungeert als casus.¹⁶

Het open karakter van sociale media-accounts, zoals @raindovemodel, leidt tot een diversiteit aan interacties en een aaneenschakeling van feministische en antifeministische stemmen die vaak met elkaar botsen.¹⁷ Vanuit een Gender Studies lens hanteert dit onderzoek een deconstructieve benadering op discours en taal in online hate speech en discursief verzet. Middels een discoursanalyse van de openbaargemaakte DM-berichten gericht aan Rain Dove zal dit onderzoek laten zien hoe traditionele scripts die binaire genderidentiteiten en heteroseksualiteit als norm stellen worden geconstrueerd en bevestigd in de vorm van hate speech. De analyse zal ook ingaan op de reactie van Rain Dove op de betreffende DM-berichten. Om inzicht te krijgen in de discursieve praktijken rondom online hate speech jegens non-binaire mensen is de volgende onderzoeksvraag opgesteld:

Hoe representeert de hate speech jegens Rain Dove in de openbare DM-berichten het dominante denkbeeld over gender, en hoe creëert Rain Dove een counterdiscours op het dominante denkbeeld?

Om antwoord te geven op deze hoofdvraag, zullen de volgende drie deelvragen beantwoord worden:

¹¹ Frances Shaw, "Bitch I Said Hi': The Bye Felipe Campaign and Discursive Activism in Mobile Dating Apps," *Social Media + Society* 2, nr. 4 (2016): 3-4; Emma Alice Jane, "'Back to the Kitchen, Cunt': Speaking the Unspeakable About Online Misogyny," *Continuum* 28 (2014): 558-570; Jessica Megarry, "Online Incivility or Sexual Harassment? Conceptualizing Women's Experiences in the Digital Age," *Women's Studies International Forum* 47 (2014): 46-55; Eve Ng, "Structural Approaches to Feminist Social Media Strategies: Institutional Governance and a Social Media Toolbox," *Feminist Media Studies* 15 (2015): 718-722.

¹² Shaw, "Bitch I Said Hi,'" 4.

¹³ Laura Thompson, "'I Can Be Your Tinder Nightmare': Harassment and Misogyny in the Online Sexual Marketplace," *Feminism & Psychology* 28, nr. 1 (2018): 73; Shira Chess, en Adrienne Shaw, "A Conspiracy of Fishes, or, How We Learned to Stop Worrying About #GamerGate and Embrace Hegemonic Masculinity," *Journal of Broadcasting & Electronic Media* 59, nr. 1 (2015): 208-220; Claire Hardaker, en Mark McGlashan, "'Real Men Don't Hate Women': Twitter Rape Threats and Group Identity," *Journal of Pragmatics* 91 (2016): 80-93; Sarah Banet-Weiser, en Kate M. Miltner, "#MasculinitySoFragile: Culture, Structure, and Networked Misogyny," *Feminist Media Studies* 16, nr. 1 (2016): 171-174; L. Garcia-Favoro, "Porn Trouble: On the Sexual Regime and Travels of Postfeminist Biologism," *Australian Feminist Studies* 30 (2016): 366-376; A. Phipps, en I. Young, "Neoliberalisation and 'Lad Cultures' in Higher Education," *Sociology* 49, nr. 2 (2015): 305-322.

¹⁴ Lucy Nicholas, "Queer Ethics and Fostering Positive Mindsets Toward Non-Binary Gender, Genderqueer, and Gender Ambiguity," *International Journal of Transgenderism* 20, nr. 2-3 (2019): 169-170.

¹⁵ Susan Stryker, "Contexts, Concepts, and Terms," in *Transgender History: The Roots of Today's Revolution* (New York: Seal Press, 2017), 11.

¹⁶ Dubilewski, "I am I."

¹⁷ Brightwell, "Feminist Tinder," 249.

1. Welke patronen zijn te herkennen in de samenhang van de hate speech die Rain Dove ontvangt?
2. Welke waarden, aannames en overtuigingen over gender en seksualiteit liggen verscholen in de hate speech?
3. Welke discursieve strategieën gebruikt Rain Dove in diens reacties op de hate speech?

Allereerst zal ik in het theoretisch kader de academische debatten schetsen die als raamwerk dienen voor de analyse. Vervolgens licht ik de gekozen onderzoeksmethode toe. Daaropvolgend zal ik de resultaten van de analyse bespreken. Dit onderdeel is opgebouwd uit twee secties. De eerste sectie zal aantonen dat in de hate speech jegens Rain Dove twee onderliggende thema's te herkennen zijn. Ik beargumenteer dat een groot deel van de uitspraken worden ingegeven door heteronormatieve scripts die binaire genderrollen versterken en afdwingen. Tevens kan een deel van de uitspraken begrepen worden in termen van *othering* – ik demonstreer op welke manieren Rain Dove in de DM-berichten wordt neergezet als de Ander. In de tweede sectie wordt zichtbaar hoe Rain Dove de kwetsende intentie van de hate speech omverwerpt middels een counterdiscours dat wordt getypeerd door humor en ironie enerzijds, en warmte en affectie anderzijds. In de conclusie bied ik een kritische reflectie op de resultaten en draag ik suggesties voor toekomstig vervolgonderzoek aan.

Theoretisch kader

Dit onderzoek positioneert zich in drie verschillende debatten; dat van genderdiscoursen, hate speech op sociale mediaplatforms en digitaal activisme. Hoofdzakelijk zal dit onderzoek voortbouwen op voorgaande onderzoeken die zijn gedaan naar gender-gerelateerde haat en intimidatie online en discursief activisme op het internet. In dit theoretisch kader zal ik nader ingaan op de oorsprong van verschillende theorievorming die aan dit onderzoek ten grondslag ligt en op de belangrijkste ontwikkelingen die centraal staan in een breder debat omtrent gender, hate speech en sociale media.

Gender, discours en online identiteit

Intimidaties en hate speech jegens LHBTI'ers worden vaak ingegeven door heersende discoursen over gender en seksualiteit.¹⁸ De term discours, geopperd door filosoof Michel Foucault, is op verschillende manieren gedefinieerd in het academische veld.¹⁹ Ik maak gebruik van de definitie van socioloog Lara Lessa, die de term beschrijft als “gedachtesystemen bestaande uit ideeën, overtuigingen, handelingen, attitudes en praktijken die systematisch de onderwerpen en werelden construeren waarover ze spreken.”²⁰ Dit onderzoek richt zich op de rol van discours in de constructie van bepaalde normen, denkbeelden en waarheden omtrent gender, en hoe deze worden gehandhaafd en doorbroken in een online ruimte zoals Instagram.

Volgens Judith Butler is de conceptualisering van gender routinematig geproduceerd binnen wat zij de *heterosexual matrix* noemt.²¹ Butler beschrijft de heterosexual matrix als een onzichtbare norm die niet lijkt te zijn geconstrueerd, maar natuurlijk oogt – een norm waarin mensen worden beschouwd als ofwel mannelijk ofwel vrouwelijk, en uitsluitend zijn aangetrokken tot de tegengestelde gender.²² Gender en seksualiteit worden in de Westerse massacultuur over het algemeen beschouwd vanuit de heterosexual matrix. Derald Sue spreekt van een heteronormatieve cultuur, waarin de overtuiging heerst dat heteroseksualiteit de standaard en natuurlijke toestand van de mens is en er slechts twee complementaire en tegenover elkaar staande genders zijn met eigen sociale rollen, namelijk man en vrouw.²³ Met andere woorden, heteronormativiteit is gebaseerd op de veronderstelling dat iedereen heteroseksueel is en gender binair. Door de tijd heen werden niet-heteroseksuele verlangens en niet-cis genderidentiteiten in de Westerse wereld gezien als een zonde, misdaad, ziekte of persoonlijke identiteit.²⁴ Sue beargumenteert dat ook in het huidige Westerse maatschappelijke klimaat microagressies jegens non-normatieve seksualiteiten en genderidentiteiten worden gekenmerkt door een

¹⁸ “LHBTI,” zie bijlage 1.

¹⁹ Michel Foucault, *The Archaeology of Knowledge*, vertaald door Alan M. Sheridan Smith (New York: Pantheon Books, 1972).

²⁰ Lara Lessa, “Discursive Struggles Within Social Welfare: Restaging Teen Motherhood,” *The British Journal of Social Work* 36, nr. 2 (februari 2006): 285.

²¹ Judith Butler, *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity* (New York: Routledge, 1990), 208.

²² Butler, *Gender Trouble*, 208.

²³ Derald Wing Sue, “Sexual-Orientation, Microaggressions, and Heterosexism,” in *Microaggressions in Everyday Life: Race, Gender and Sexual Orientation* (Hoboken: Wiley, 2010), 190.

²⁴ Meg-John Barker, en Alex Iantaffi, “Psychotherapy,” in *Genderqueer and Non-binary Genders*, geredigeerd door Christina Richards, Walter Pierre Bouman, en Meg-John Barker (Londen: Palgrave Macmillan, 2017), 112.

discours waarin associaties met zondigheid, mentale ziekte, en vrijwillige keuze gangbaar zijn.²⁵ Heteroseksualiteit en binaire gender zijn nog steeds de standaarden op basis waarvan andere seksualiteiten en genderidentiteiten worden beoordeeld.²⁶

Ondanks uitgebreid onderzoek dat het binaire concept van gender ondermijnt en gender als een sociale constructie beschouwt, neigen dominante Westerse discoursen over gender naar een model waarin sekse en gender vast, onveranderlijk, en gebaseerd op biologie zijn.²⁷ Historisch gezien waren theorieën over gender en seksualiteit afkomstig uit de medische wereld.²⁸ Gedragingen, verlangens en handelingen die afweken van de heteronormatieve standaard werden vanaf het begin van de negentiende eeuw onderwerp van onderzoek.²⁹ De geschiedenis van gendervariatie laat een complexe verstrengeling zien tussen de medische psychiatrie en de opkomende classificaties van psychopathologische seksuele identiteiten sinds het einde van de negentiende eeuw.³⁰ In het midden van de twintigste eeuw ontstonden benaderingen die het begrip van gender openstelde en verder keken dan het binaire concept van man/vrouw.³¹ Conventionele noties van gender en identiteit werden uitgedaagd en er kwam ruimte voor alternatieven voor het genderessentialisme. In 1949 theoretiseerde Simone de Beauvoir dat genderverschillen sociaal geconstrueerd zijn: mensen conformeren zich geleidelijk aan genderverschillen door hun ervaring met de sociale wereld.³² Dit perspectief beschouwt gender als een cultureel, historisch, geografisch en taalkundig gecontextualiseerd construct in plaats van een natuurlijk en universeel gegeven.³³ Onder andere Butler heeft belangrijke bijdragen geleverd aan theorievorming over gender als sociale en culturele constructie.³⁴

Socioloog Erving Goffman introduceerde in 1959 het concept van identiteit als *performance*.³⁵ Goffman gebruikte een metafoer uit het theater om uit te leggen hoe individuen een persoonlijke identiteit construeren die past bij hun relaties en sociale omgeving.³⁶ In het kielzog van Goffman's denken beschouwt Butler gender als performance.³⁷ Butler schrijft voor het eerst in 1988 dat gender een performatieve herhaling is van handelingen die verband houden met ideeën over mannelijkheid en vrouwelijkheid.³⁸ In de jaren 1990 bouwden verschillende internetwetenschappers, zoals Sherry Turkle

²⁵ Sue, "Sexual-Orientation, Microaggressions, and Heterosexism," 194-5.

²⁶ Sue, "Sexual-Orientation, Microaggressions, and Heterosexism," 196.

²⁷ Alice Marwick, "Gender, Sexuality, and Social Media," in *The Social Media Handbook*, geredigeerd door Jeremy Hunsinger, en Theresa M. Senft (New York: Routledge, 2013), 62.

"Sekse," zie bijlage 1.

²⁸ Jay Stewart, "Academic Theory," in *Genderqueer and Non-binary Genders*, geredigeerd door Christina Richards, Walter Pierre Bouman, en Meg-John Barker (Londen: Palgrave Macmillan, 2017), 54.

²⁹ Stewart, "Academic Theory," 54.

³⁰ Stewart, "Academic Theory," 55.

"Gendervariatie," zie bijlage 1.

³¹ Stewart, "Academic Theory," 55.

³² Simone de Beauvoir, *The Second Sex*, vertaald door H. M. Parhley (New York: Vintage Books, 1974), 301.

³³ Linda L. Lindsey, "The Sociology of Gender: Theoretical Perspectives and Feminist Frameworks," in *Gender Roles: A Sociological Perspective* (Boston: Pearson, 2015), 4.

³⁴ Judith Butler, "Performative Acts and Gender Constitution: An Essay in Phenomenology and Feminist Theory," *Theatre Journal* 40, nr. 4 (1988): 519-531.

³⁵ Erving Goffman, "Performances: Belief in the Part One is Playing," in *The Presentation of Self in Everyday Life* (New York: Doubleday, 1959), 10.

³⁶ Goffman, "Performances: Belief in the Part One is Playing," 10.

³⁷ Butler, "Performative Acts and Gender Constitution," 519-531.

³⁸ Butler, "Performative Acts and Gender Constitution," 519.

en Sandy Stone, voort op Butler's performativiteitstheorie om grip te krijgen op het fenomeen van online identiteiten. Turkle schreef in 1995 dat het internet de manier waarop we denken over identiteit aanzienlijk heeft veranderd.³⁹ Turkle theoretiseert hoe onze online ervaringen de traditionele notie van identiteit hebben uitgedaagd. Online interactie biedt gebruikers de mogelijkheid om anoniem, onzichtbaar en "multiple" te zijn.⁴⁰ Online ruimtes bieden op die manier een plek om iemands identiteit te construeren, transformeren en onontdekte aspecten van het zelf te ervaren.⁴¹ Identiteit wordt in Turkle's definitie dus begrepen in termen van veelvoud en flexibiliteit. Vanuit deze theorie biedt het internet gebruikers de mogelijkheid om hun genderidentiteit volledig zelf vorm te geven.⁴² Het vermogen van internetgebruikers om zelfbewust verschillende genderidentiteiten aan te nemen en ermee te spelen, zou dichotomieën doorbreken, vloeibaarheid in seksualiteit en genderexpressie stimuleren en de keuzes onthullen die gepaard gaan met de productie van gender.⁴³

Het internet en hate speech jegens minderheden

Het internet heeft een belangrijke rol gespeeld in de zichtbaarheid van transgender gemeenschappen.⁴⁴ Tegelijkertijd introduceren online ruimtes nieuwe risico's voor anonimiteit en veiligheid van transgender personen.⁴⁵ Erika Pearson stelt dat online omgevingen kunnen aanvoelen als een intieme ruimte, maar ondertussen onder het waakzame elektronische oog staan van een groot onbekend publiek.⁴⁶ De relatieve anonimiteit van het internet stuurt volgens taalkundige Susan Herring aan op het loslaten van sociale remmingen, wat resulteert in intimidaties en hate speech online.⁴⁷ Charles Lawrence beschrijft hate speech als "words that wound."⁴⁸ Butler verwijst naar het fenomeen met "linguistic injury."⁴⁹ Deze verwoordingen benadrukken de kwetsbaarheid van de personen die hate speech ondervinden en de verwonding die het veroorzaakt. Hate speech is een voorbeeld van de openlijke en opzettelijke discriminatie waar transgender en gender non-conforme personen online mee geconfronteerd worden.⁵⁰

Velen zouden beweren dat ze hate speech kunnen identificeren waar ze het zien, maar de criteria zijn vaak ongrijpbaar of tegenstrijdig. Alexander Brown stelt dan ook dat hate speech een complex concept is, bestaande uit twee componenten: "hate" en "speech."⁵¹ Met hate verwijst Brown naar de

³⁹ Sherry Turkle, *Life on the Screen: Identity in the Age of the Internet* (New York: Simon & Schuster, 1995).

⁴⁰ Sherry Turkle, "Cyberspace and Identity," *Contemporary sociology* 28, nr. 6 (1999): 643.

⁴¹ Turkle "Cyberspace and Identity," 646-8.

⁴² Marwick, "Gender, Sexuality, and Social Media," 62.

⁴³ Marwick, "Gender, Sexuality, and Social Media," 62.

⁴⁴ Andre Cavalcante, "'I Did It All Online': Transgender Identity and the Management of Everyday Life," *Critical Studies in Media Communication* 33, nr. 1 (2016): 111.

⁴⁵ Cavalcante, "'I Did It All Online,'" 120.

⁴⁶ Erika Pearson, "All the World Wide Web's a Stage: The Performance of Identity in Online Social Networks," *First Monday* 14, nr. 3 (2009).

⁴⁷ Susan Herring, K. Job-Sluder, R. Scheckler, en S. Barab, "Searching for Safety Online: Managing 'Trolling' in a Feminist Forum," *The Information Society* 18, nr. 5 (2002): 371-372.

⁴⁸ Charles R. Lawrence, Mari J. Matsuda, R. Delgado, en K. Williams Crenshaw, "Introduction," in *Words That Wound: Critical Race Theory, Assaultive Speech, and the First Amendment* (New York: Routledge, 1993), 5.

⁴⁹ Judith Butler, "Introduction: On Linguistic Vulnerability," *Excitable Speech: A Politics of the Performative* (New York: Routledge, 1997), 2.

⁵⁰ Sue, "Sexual-Orientation, Microaggressions, and Heterosexism," 189-90.

⁵¹ Alexander Brown, "What is Hate Speech? Part 1: The Myth of Hate," *Law and Philosophy* 36 (2017): 443.

intense en irrationele emotie van schande, vijandigheid en afkeer jegens een groep of individu, gebaseerd op bepaalde – feitelijk of waargenomen – kenmerken.⁵² Haat is meer dan louter een vooroordeel; het is discriminerend van aard. Volgens Brown duidt speech op elke uitdrukking die meningen of ideeën overbrengt – een subjectieve mening gericht aan een extern publiek.⁵³ Het kan vele vormen aannemen, verbaal, non-verbaal, visueel, geschreven, en via elk medium worden verspreid, waaronder het internet en sociale media.⁵⁴ Op basis van deze twee componenten definieer ik in de reikwijdte van dit onderzoek hate speech als emotionele uiting die discriminerende meningen of ideeën overbrengt.

Volgens Herring zijn praktijken van online intimidatie en hate speech, hoewel problematisch, wijdverbreid en vaak getolereerd, deels als gevolg van liberale waarden die dergelijke praktijken beschouwen als een manifestatie van individuele vrijheid van meningsuiting.⁵⁵ Laura Thompson schrijft dat veel online intimidatie een uitbreiding is van onderdrukkende machtsstructuren die geweld tegen minderheden aanmoedigen.⁵⁶ Thompson stelt dat aan online intimidatie doorgaans seksistische, racistische, homofobische en andere marginaliserende discoursen ten grondslag liggen.⁵⁷ Sociale mediaplatforms bieden de instrumenten om dergelijke discoursen tot bloei te laten komen.⁵⁸ In de afgelopen jaren zijn seksuele intimidatie en misbruik van vrouwen op sociale media en andere online openbare ruimtes steeds zichtbaarder geworden.⁵⁹ Een groeiend aantal wetenschappers heeft het vrouwonvriendelijke gedrag in online ruimtes geanalyseerd en patronen ontdekt in de soorten misbruik die vrouwen online ervaren.⁶⁰ Er is tot op heden echter weinig soortgelijk onderzoek gedaan naar de vormen van intimidatie die non-binaire personen online ondervinden.

Digitaal activisme en counterdiscoursen

Sinds de komst van het internet spelen sociale media een steeds grotere rol in activisme en de ontwikkeling van sociale bewegingen.⁶¹ Mediawetenschappers Nahad Eltantawy en Julie Wiest stellen dat sociale media belangrijke instrumenten zijn voor sociale verandering middels collectieve actie, vanwege hun enorme potentieel voor communicatie en het uitdragen van ideologieën aan een groot,

⁵² Ricardo Martins, M. Gomes, J. J. Almeida, P. Novais, en P. Henriques, "Hate Speech Classification in Social Media Using Emotional Analysis," *2018 7th Brazilian Conference on Intelligent Systems* (2018): 61.

⁵³ Martins, et al, "Hate Speech Classification," 61.

⁵⁴ Martins, et al, "Hate Speech Classification," 61.

⁵⁵ Herring, "Searching for Safety Online," 371-372.

⁵⁶ Laura Thompson, "'I Can Be Your Tinder Nightmare': Harassment and Misogyny in the Online Sexual Marketplace," *Feminism & Psychology* 28, nr. 1 (2018): 73.

⁵⁷ Thompson, "'I Can Be Your Tinder Nightmare,'" 73.

⁵⁸ Thompson, "'I Can Be Your Tinder Nightmare,'" 73.

⁵⁹ Thompson, "'I Can Be Your Tinder Nightmare,'" 73.

⁶⁰ Emma Alice Jane, "'Back to the Kitchen, Cunt': Speaking the Unspeakable about Online Misogyny," *Continuum* 28, nr. 4 (2014): 558–570; A. Salter, en B. Blodgett, "Hypermasculinity and Dickwolves: The Contentious Role of Women in the New Gaming Public," *Journal of Broadcasting and Electronic Media*, 56, nr. 3 (2012): 401–416; Megarry, "Online Incivility or Sexual Harassment?" 46–55; A. Phipps, en I. Young, "Neoliberalisation and 'Lad Cultures' in Higher Education," *Sociology* 49, nr. 2 (2015): 305–322.

⁶¹ Laura Brightwell, "Feminist Tinder: Young Women Talk Back to Harassment Online," in *Gender Hate Online: Understanding the New Anti-Feminism*, geredigeerd door Debbie Ging, en Eugenia Siapera (Londen: Palgrave Macmillan, 2019): 242.

wereldwijd publiek.⁶² Online counterdiscoursen worden ingezet, georkestreerd door activisten om dominante verhalen rond sociaal-politieke kwesties aan te vechten.⁶³ De term counterdiscours verwijst naar een manier van denken, schrijven en spreken die zich verzet tegen een geïnstitutionaliseerd discours.⁶⁴ Teun van Dijk betoogt dat door middel van counterdiscoursen een onderdrukte of gemarginaliseerde positie kan transformeren in een machtige positie.⁶⁵ Het doel van counterdiscoursen is om de wereld op een andere manier weer te geven dan dominante discoursen doen – “to counter the domination of prevailing authoritative discourses” zoals Mario Moussa en Ron Scapp stellen.⁶⁶ De kracht van het dominante discours ligt in de codes waarmee het het algemene begrip van de sociale wereld reguleert.⁶⁷ Counterdiscoursen proberen dergelijke genaturaliseerde protocollen op te sporen, in kaart te brengen en hun eigen ondermijning te projecteren.⁶⁸ Activisten maken gebruik van de technologische mogelijkheden van sociale media om counterdiscoursen te creëren.⁶⁹

Wetenschappers Aron Hess en Carlos Flores, Frances Shaw en Laura Brightwell ontdekten patronen in de counterdiscoursen die vrouwen inzetten om weerstand te bieden tegen online intimidaties.⁷⁰ De analyses van Hess en Flores, Shaw en Brightwell waren mogelijk dankzij verschillende Instagramaccounts die privéervaren kwesties van intimidatie en vrouwenhaat op de datingapp Tinder blootleggen middels het openbaar maken van screenshots van privégesprekken die plaatsvinden in de datingapp. Uit de analyses blijkt dat vrouwen gebruik maken van verschillende strategieën om tegenstand te bieden tegen vrouwonvriendelijk gedrag en “giftige mannelijkheid” online. Een van deze strategieën is *naming and shaming* van de mannen door hun vrouwonvriendelijke berichten publiekelijk te vertonen op de Instagrampagina’s.⁷¹ Een ander wapen waarmee vrouwen zich online weren is humor.⁷² Rosalind Gill stelt dat ironische interacties kenmerkend zijn voor het feminisme in de huidige mediacultuur.⁷³ Het is een vorm van wat Jessalynn Keller *playful* activisme noemt, waarbij een serieuze boodschap is verweven met komische elementen om de verspreiding ervan te vereenvoudigen.⁷⁴ Dergelijke strategieën kunnen worden beschouwd als vormen van discursief activisme, wat volgens Shaw wordt gekenmerkt door de circulatie van uitspraken die zich verzetten

⁶² Nahad Eltantawy, en Julie Wiest, "The Arab Spring: Social Media in the Egyptian Revolution: Reconsidering Resource Mobilization Theory," *International journal of communication* 5 (2011): 1207-1208.

⁶³ Tom Feltwell, John Vines, Karen Salt, Mark Blythe, Ben Kirman, Julie Barnett, Phillip Brooker, en Shaun Lawson, "Counter-Discourse Activism on Social Media: The Case of Challenging 'Poverty Porn' Television," *Comput Supported Coop Work* 26 (2017): 347.

⁶⁴ Mario Moussa, en Ron Scapp, "The Practical Theorizing of Michel Foucault: Politics and Counter-Discourse," *Cultural Critique* (1996): 88.

⁶⁵ Teun A. van Dijk, "Principles of Critical Discourse Analysis," *Discourse & society* 4, nr. 2 (1993): 265.

⁶⁶ Moussa, en Scapp, "The Practical Theorizing of Michel Foucault," 88.

⁶⁷ Richard Terdiman, "Counter-Images: Daumier and Le Charivari," in *Discourse/Counter-Discourse: The Theory and Practice of Symbolic Resistance in Nineteenth-Century France* (Londen: Cornell University Press, 1985), 185..

⁶⁸ Terdiman, "Counter-Images: Daumier and Le Charivari," 185.

⁶⁹ Feltwell, et al, "Counter-Discourse Activism on Social Media," 347.

⁷⁰ Aaron Hess, en Carlos Flores, "Simply More Than Swiping Left: A Critical Analysis of Toxic Masculine Performances on Tinder Nightmares," *New Media & Society* 2, nr. 3 (2018): 1085-1102; Brightwell, "Feminist Tinder," 233-251; Laura Thompson, "I Can Be Your Tinder Nightmare," 69-89.

⁷¹ Hess, en Flores, "Simply More Than Swiping Left," 11-12; Shaw, "Bitch I Said Hi," 6.

⁷² Brightwell, "Feminist Tinder," 242; Hess, en Flores, "Simply More Than Swiping Left," 9.

⁷³ Rosalind Gill, "Postfeminist Media Culture," *European Journal of Cultural Studies* 10, nr. 2 (2007): 159-161.

⁷⁴ Jessalynn Keller, "Virtual Feminisms: Girls' Blogging Communities, Feminist Activism, and Participatory Politics," *Information, Communication & Society* 15, nr. 3 (2012): 440.

tegen het geïstitutionaliseerde discours.⁷⁵ Discursief activisme tracht de normen en praktijken van de samenleving te herschrijven.⁷⁶ Waar Hess en Flores, Shaw en Brightwell het discursief verzet tegen cybermisogynie onderzochten, daar richt dit onderzoek zich op Rain Dove's discursieve strategieën om weerstand te bieden tegen transfobische hate speech.

⁷⁵ Frances Shaw, "The Politics of Blogs: Theories of Discursive Activism," *Media International Australia* 142 (2012): 42.

⁷⁶ Shaw, "The Politics of Blogs," 42.

Methode

Om de openbare DM-gesprekken op het Instagramaccount van Rain Dove te bestuderen zal gebruik worden gemaakt van een discoursanalyse. In dit onderzoek zal de door Brian Paltridge besproken methode van discoursanalyse als leidraad worden gebruikt. Paltridge's kwalitatieve en interpretatieve methode onderzoekt de relatie tussen taal en sociale processen, en wil deze relatie beschrijven en verklaren.⁷⁷ De methode biedt een manier om verborgen sociale, culturele en politieke normen, vooroordelen en ideologische vooronderstellingen die ten grondslag liggen aan taal en discours te deconstrueren.⁷⁸ Paltridge beschrijft de methode als volgt:

Discourse analysis examines patterns of language across texts and considers the relationship between language and the social and cultural contexts in which it is used. Discourse analysis also considers the ways that the use of language presents different views of the world and different understandings. It examines how the use of language is influenced by relationships between participants as well as the effects the use of language has upon social identities and relations. It also considers how views of the world, and identities, are constructed through the use of discourse.⁷⁹

Net zoals Paltridge zal ik allereerst de totale set DM-dialogen vanaf een vogelvluchtperspectief analyseren om patronen in het taalgebruik te identificeren. Hierbij maak ik gebruik van een kleurcoderingstechniek. Matthew Miles en Michael Huberman definiëren codes als “tags or labels for assigning units of meaning.”⁸⁰ Codes zijn specifieke analyse-eenheden, zoals individuele woorden, woordgroepen, zinnen of alinea's.⁸¹ De codes die ik gebruik om het materiaal te analyseren staan in bijlage 2. Door verschillende gekleurde markerings aan codes toe te wijzen probeer ik categorieën in de dataset te identificeren. De categorieën waar ik de hate speech in onderverdeelt, zijn: beledigingen gericht op het uiterlijk, associaties met homoseksualiteit, man/vrouw-vragen, en ontmenselijkende, pathologiserende, en criminaliserende uitspraken. Ik beargumenteer dat deze categorieën samen twee kernthema's belichten: heteronormativiteit en othering. De codering van Rain Dove's counterdiscours heeft tot de volgende twee kernstrategieën geleid: humor en ironie, en warmte en affectie.

Coderen is een belangrijk onderdeel van de analyse, maar vereist ook verdere interpretatie wanneer deze is voltooid. Daarom zullen de DM-berichten in de originele screenshots per categorie grondig worden bestudeerd, waarbij zowel de berichten die Rain Dove ontvangt als de reacties van Rain Dove op de berichten worden geanalyseerd (fig. 1). Tot slot zal weer naar de totale set DM-gesprekken worden gekeken om uitspraken te kunnen doen over de wijzen waarop de dominante discoursen van de afzenders en het counterdiscours van Rain Dove geconstrueerd zijn. De bevindingen zijn gebaseerd op interpretatie – ik suggereer een mogelijke lezing van de DM-berichten vanuit zowel het perspectief van de afzender als Rain Dove.

⁷⁷ Brian Paltridge, “What is Discourse Analysis?,” in *Discourse analysis: An introduction* (Londen: Bloomsbury Publishing, 2012), 12.

⁷⁸ Brian Paltridge, “Discourse and Society,” in *Discourse analysis: An introduction* (Londen: Bloomsbury Publishing, 2012), 30, 33.

⁷⁹ Paltridge, “What is Discourse Analysis?,” 2.

⁸⁰ Matthew Miles, en Michael Huberman, “Codes and Coding,” in *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook* (Thousand Oaks: SAGE Publications, 1994), 56.

⁸¹ Miles, en Huberman, “Codes and Coding,” 56.

De analyse is verdeeld in twee secties. In de eerste sectie worden de DM-berichten die Rain Dove ontvangt ontleed. Er wordt een deconstructieve benadering op discours en taal gehanteerd, waarbij de DM-berichten gericht aan Rain Dove worden geanalyseerd op uitspraken in relatie tot de vanzelfsprekend aangenomen, sociaal gedeelde veronderstellingen waarop ze rusten. De volgende vragen – afgeleid van Paltridge’s methode – zullen aan het materiaal worden gesteld: Welke patronen zijn te herkennen in de samenhang van de hate speech die Rain Dove ontvangt? Welke waarden, aannames en overtuigingen over gender liggen verscholen in de hate speech? In de tweede sectie wordt Rain Dove’s counterdiscours op de hate speech besproken, waarbij de volgende vraag centraal staat: Welke discursieve strategieën gebruikt Rain Dove in diens reacties op de hate speech?

Op het moment van schrijven heeft Rain Dove in totaal eenentwintig posts bestaande uit één of meer screenshots van DM-gesprekken geplaatst. Vijftien van de eenentwintig posts bevatten DM-dialogen waar hate speech jegens Rain Dove in voorkomt. In de overige zes posts is zichtbaar hoe Instagramgebruikers naar Rain Dove uitreiken voor advies of om een persoonlijk verhaal te delen. Gezien online hate speech jegens Rain Dove in dit onderzoek centraal staat, is het corpus geselecteerd op basis van vijandige, beledigende of kwetsende uitspraken in de screenshots. Het onderzoeksmateriaal zal zodoende bestaan uit de vijftien openbare reeksen DM-gesprekken die hate speech in zich dragen, waarvan de eerste op 30 juni 2017 werd gepubliceerd en de meest recente op 12 mei 2020 verscheen. Rain Dove heeft een deel van de afzenders in de publiekelijk gedeelde DM-gesprekken geanonimiseerd door de profielfoto van de afzender met kleur af te dekken. Ik zal in dit onderzoek de afzenders dan ook zonder toeschrijving citeren. In de analyse ligt de focus op de inhoud van de DM-gesprekken, wat betekent dat zaken als bijschriften en *hashtags* onder de posts en discussievorming in de *comment*-sectie buiten beschouwing worden gelaten. De analyse is gebaseerd op de DM-gesprekken die publiekelijk zijn gemaakt – ik heb immers geen toegang tot de DM-gesprekken die privé zijn gebleven.

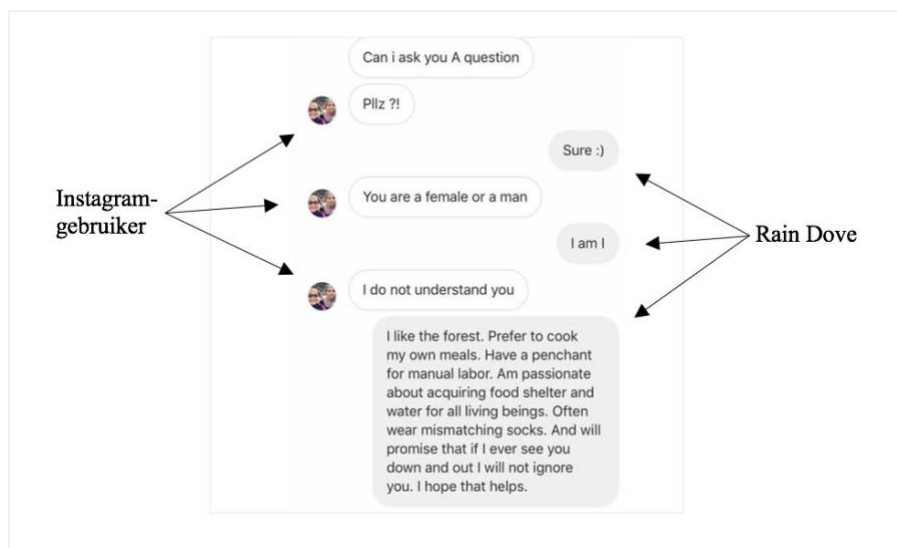

Fig. 1 Screenshot van een openbaar DM-gesprek op Rain Dove's Instagrampagina. Geplaatst op 30 juni 2017 door Rain Dove.

Analyse

De analyse van de openbare DM-dialogen is opgebouwd uit twee onderdelen. In de eerste sectie wordt de hate speech die Rain Dove ontvangt onder de loep genomen. Het doel van deze sectie is om de dominante discoursen omtrent gender die aan de hate speech ten grondslag liggen in kaart te brengen door onderliggende waarden, aannames en overtuigingen te achterhalen. De tweede sectie richt zich op de DM-berichten die Rain Dove verstuurt als reactie op de hate speech. In deze sectie ligt de nadruk op de discursieve strategieën die Rain Dove inzet om een counterdiscours te creëren. In beide secties worden fragmenten van DM-gesprekken ter illustratie uitgelicht.

Hate speech jegens Rain Dove

In de hate speech die Rain Dove ontvangt zijn twee dominante discoursen te herkennen. Allereerst komt het gros van de uitspraken expliciet voort uit een onderliggende heteronormativiteit. De afzenders pogen met de hate speech Rain Dove een heteronormatief ideaalbeeld op te leggen. Bovendien is er in veel berichten sprake van een discours dat is gericht op de praktijk van othering. In deze uitspraken wordt Rain Dove niet in een heteronormatieve model gedwongen, maar juist naar de marges van de samenleving verplaatst door diens anders-zijn te benadrukken. Deze twee kernthema's hangen met elkaar samen in de zin dat ze elkaar kunnen echoën en versterken.

Heteronormativiteit

De verschillende vormen van hate speech die Rain Dove ontvangt, reflecteren ieder op hun beurt een heteronormatief denkbeeld. In de ene uitspraak is deze weerspiegeling nadrukkelijker dan in de andere uitspraak. Dit neemt niet weg dat alle uitspraken bijdragen aan het disciplineren van heteronormativiteit, zoals dit concept in het theoretisch kader is besproken. Hieronder worden de verschillende wijzen waarop een heteronormatief wereldbeeld op Rain Dove wordt geprojecteerd besproken.

Allereerst wordt er aangestuurd op een heteronormatief-keurslijf door Rain Dove als vrouw te degraderen. De meest voorkomende vorm van expliciete belediging in het datacorpus is gericht op het uiterlijk van Rain Dove. Rain Dove voldoet niet aan traditionele, culturele opvattingen over vrouwelijkheid, wat voor afzenders aanleiding geeft hen te beschamen. In de desbetreffende berichten bestempelen afzenders het lichaam van Rain Dove herhaaldelijk als “ugly” (fig. 2), maar afzenders gebruiken ook andere termen om het lichaam of lichaamsdelen van Rain Dove te kwalificeren, zoals “nasty,” “filthy,” “disgusting” en “gross” (fig. 3). Op een toon die druipt van neerbuigendheid, beweren de pesterijen dat Rain Dove lelijk en walgelijk is. Een prominent voorbeeld van een traditionele vrouwelijke norm is dat vrouwen en meisjes fysiek aantrekkelijk moeten zijn en dat alle vrouwen dit zouden moeten nastreven – met aantrekkelijkheid gedefinieerd door traditionele scripts die

heteronormatieve genderrollen promoten.⁸² Historisch gezien worden vrouwen meer gewaardeerd om hun lichaam en wordt vrouwelijkheid grotendeels gedefinieerd aan de hand van schoonheidsidealen gebaseerd op maatstaven die betrekking hebben op gezichtsstructuur, lengte en lichaamsvorm.⁸³ De afzenders vallen het uiterlijk van Rain Dove aan in een poging Rain Dove te positioneren als onaantrekkelijk, ongewenst, en – derhalve – minderwaardig.

Fig. 2 “Ugly woman turns into a man.” Screenshot. Geplaatst op 12 mei 2020 door Rain Dove.

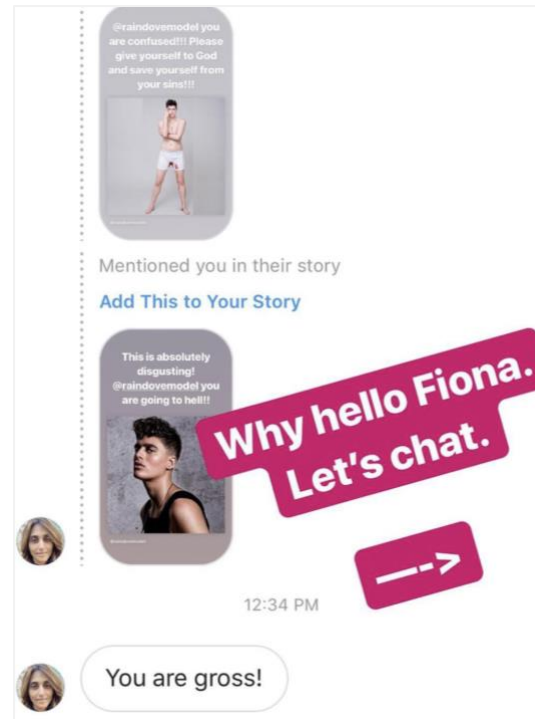

Fig. 3 “You are gross!” Screenshot. Geplaatst op 23 april 2019 door Rain Dove.

Het fragment in figuur 4 laat nogmaals zien hoe gevestigd heteronormativiteit is. Op basis van het bericht oogt de afzender verward te zijn door Rain Dove’s uiterlijk, dat zowel mannelijke als vrouwelijke kenmerken representeert. De afzender gebruikt het woord *tranny*, een denigrerende term waarmee wordt verwezen naar een trans vrouw, travestiet of *cross-dresser*.⁸⁴ Rain Dove wordt in het bericht ook beschreven als “ugly woman” en “boy with disgusting tits.” Aan dergelijke uitspraken ligt een geïnternaliseerde heteronormativiteit ten grondslag. De afzender houdt namelijk vast aan een heteronormatief ideaalbeeld met bijbehorende gecultiveerde ideeën over mannelijkheid en vrouwelijkheid: het idee dat een man geen jurk kan dragen, dat vrouwen hun best moeten doen om

⁸² Diane Felmlee, Paulina Inara Ródis, en Amy Zhang, “Sexist Slurs: Reinforcing Feminine Stereotypes Online,” *Sex Roles* 83 (2020), 18.

⁸³ J. Bailey, V. Steeves, J. Burkell, en P. Regan, “Negotiating with Gender Stereotypes on Social Networking Sites: From ‘Bicycle Face’ to Facebook,” *Journal of Communication Inquiry* 37, nr. 2 (2013): 91-112; S. Jeffreys, *Beauty and Misogyny: Harmful Cultural Practices in the West* (New York: Routledge, 2005); N. Wolf, *The Beauty Myth: How Images of Beauty Are Used Against Women* (New York: HarperCollins Perennial, 2002).

⁸⁴ J. Bryan Lowder, “The ‘Tranny’ Debate and Conservatism in the LGBTQ Movement,” *Slate Magazine*, laatst geraadpleegd op 26 januari, 2021, http://www.slate.com/blogs/outward/2014/05/30/is_tranny_a_slur_or_an_identity_who_decides.html.

mannen te behagen, dat iemand die zich identificeert als jongen geen borsten kan hebben. Uiterlijke kenmerken die worden geassocieerd met mannelijkheid of vrouwelijkheid zijn vanuit een heteronormatief perspectief niet onderling uitwisselbaar.⁸⁵ Door Rain Dove's androgyn uiterlijk te beschamen zouden normatieve vrouwelijke stereotypen afgedwongen worden.

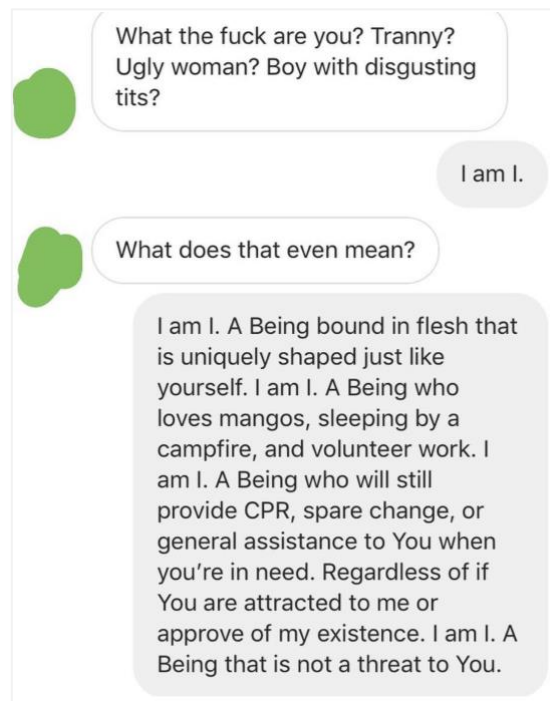

Fig. 4 "What the fuck are you?" Screenshot. Geplaatst op 9 augustus 2018 door Rain Dove.

Een ander terugkerend element in de hate speech is het gebruik van pejoratieve termen als "gay" (fig. 5) en "faggot" (fig. 6) in relatie tot Rain Dove's androgyn uiterlijk. Uit de DM-berichten blijkt dat genderidentiteit en seksualiteit regelmatig aan elkaar gekoppeld worden. Barbara Fassler stelt dat noties van androgynie nauw verweven zijn met ideeën over homoseksualiteit.⁸⁶ De associatie van androgynie met homoseksualiteit komt voort vanuit heteronormatieve scripts, waarin een sterke man-vrouw polariteit heerst.⁸⁷ De relatie tussen uiterlijk en homoseksualiteit heeft bijna altijd te maken met het overnemen van cultureel bepaalde uiterlijke kenmerken van de tegengestelde gender.⁸⁸ Dat Rain Dove uiterlijke kenmerken vertoont van beide genderrollen wordt vanuit een heteronormatief wereldbeeld dan ook geassocieerd met homoseksualiteit.⁸⁹ Door androgynie en homoseksualiteit in een negatieve context te gebruiken, wordt aangestuurd op het stimuleren van heteronormatieve genderexpressies en gedragingen.

⁸⁵ Jillian Todd Weiss, "The Gender Caste System: Identity, Privacy and Heteronormativity," *Law & Sexuality* 10 (2001): 184.

⁸⁶ Barbara Fassler, "Theories of Homosexuality as Sources of Bloomsbury's Androgyny," *Signs: Journal of Women in Culture and Society* 5, nr. 2 (1979): 237.

⁸⁷ Butler, *Gender Trouble*, 23-4.

⁸⁸ Fassler, "Theories of Homosexuality," 242-243.

⁸⁹ Fassler, "Theories of Homosexuality," 251.

Fig. 5 “You gay because you too ugly to get a man.” Screenshot. Geplaatst op 26 juni 2019 door Rain Dove.

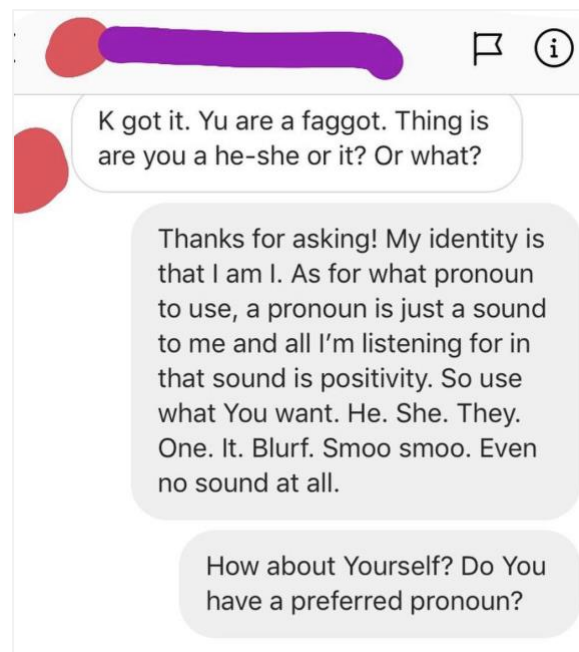

Fig. 6 “K got it. Yu are a faggot.” Screenshot. Geplaatst op 10 januari 2019 door Rain Dove.

Ten derde komt de projectie en het opleggen van heteronormatieve denkbeelden duidelijk naar voren in de vragen die Rain Dove ontvangt. De meeste DM-berichten op Rain Dove’s Instagramaccount omvatten de vraag of Rain Dove een man of vrouw, jongen of meisje is. Waar de ene afzender deze vraag op een directe doch fatsoenlijke manier stelt, daar hanteert de ander een meer grove of brutale toon. De fragmenten in figuur 7 en figuur 8 tonen enkele manieren waarop Instagramgebruikers naar Rain Dove’s gender vragen. Dergelijke vragen zijn niet expliciet haatdragend en ogen onschuldig, maar kunnen wel degelijk kwetsend zijn. Desbetreffende berichten kunnen worden begrepen als microagressies, een term die in 1970 werd geopperd door psychiater Chester Pierce.⁹⁰ De term verwijst naar de subtiele, alledaagse, vaak automatische en onbewuste beledigingen gericht op sociaal gemarginaliseerde groepen.⁹¹ In het boek *Microaggressions in Everyday Life* beschrijft Derald Sue microagressies als “reflections of worldviews that are filled with ethnocentric values, biases, assumptions, and stereotypes that have been strongly culturally inculcated into our beliefs, attitudes, and behaviors.”⁹² De vraag “are you a boy or girl?” en variaties hierop weerspiegelen een heteronormatief wereldbeeld waarin de overtuiging en aanname heerst dat iemand zich als ofwel mannelijk ofwel vrouwelijk identificeert. De vraag kan als ongeleefd of kwetsend worden beoordeeld, omdat het genderidentiteiten die buiten het binaire gendermodel vallen inherent ontkent. Door te vragen of Rain

⁹⁰ Chester Pierce, J. Carew, D. Pierce-Gonzalez, en D. Willis, “An Experiment in Racism: TV Commercials,” in *Television and education* (1978): 62-88.

⁹¹ Pierce, “An Experiment in Racism,” 66.

⁹² Derald Wing Sue, “Preface,” in *Microaggressions in Everyday Life: Race, Gender and Sexual Orientation* (Hoboken: Wiley, 2010), 41.

Dove een jongen of meisje is, wordt de mogelijkheid van een alternatieve genderidentiteit, zoals non-binair, genegeerd. Met andere woorden, Rain Dove wordt in een heteronormatief model gedwongen. Het negeren van iemands identiteit draagt bij aan het proces van ontmenselijking.

Fig. 7 “Are you a boy or a girl?” Screenshot. Geplaatst op 15 augustus 2019 door Rain Dove.

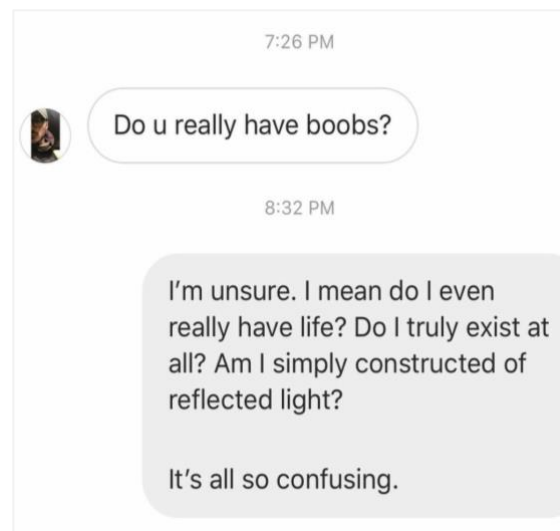

Fig. 8 “Do u really have boobs?” Screenshot. Geplaatst op 4 juni 2019 door Rain Dove.

Othering

Een ander belangrijk thema in de hate speech jegens Rain Dove is een discours dat gericht is op de praktijk van othering. Michael Schwalbe beschrijft othering als een concept waarbij iemands eigen sociale identiteit wordt gedefinieerd en verzekerd door een ander, vaak een groep, te distantiëren.⁹³ In de praktijk van othering wordt de Ander ondergeschikt gemaakt aan de Zelf.⁹⁴ Laatstgenoemde toont daarbij een hegemonisch karakter – de Zelf wordt als centrum gezien en de Ander als marginaal.⁹⁵ Non-conformiteit met de sociale normen van de samenleving is volgens Sune Jensen een voorwaarde voor *Otherness*.⁹⁶ Het concept omvat een proces waarbij de Ander als afwijkend of vreemd wordt geclassificeerd en zodoende als negatief en minderwaardig wordt geportretteerd.⁹⁷ Derhalve wordt de eigen positie en ervaring als goed neergezet.⁹⁸ Rain Dove wordt in de DM-berichten getypeerd als irrationeel en abnormaal, terwijl de afzender de rationele en normale tegenhanger vormt. Het idee van

⁹³ M. Schwalbe, D. Holden, D. Schrock, S. Godwin, S. Thompson, en M. Wolkmir, “Generic Processes in the Reproduction of Inequality: An Interactionist Analysis,” *Social Forces* 79, nr. 2 (2000): 422.

⁹⁴ Schwalbe, et al, “Generic Processes in the Reproduction of Inequality,” 422-23.

⁹⁵ Schwalbe, et al, “Generic Processes in the Reproduction of Inequality,” 422-23.

⁹⁶ Sune Q. Jensen, “Othering, Identity Formation and Agency,” *Qualitative Studies* 2, nr. 2 (2011): 65.

⁹⁷ Jensen, “Othering, Identity Formation and Agency,” 65.

⁹⁸ Jensen, “Othering, Identity Formation and Agency,” 73.

Rain Dove als abnormaal versterkt het idee van de propere en deugdelijke heteroseksuele cisgender Zelf. Hieronder worden de verschillende manieren waarop Rain Dove in de berichten als de Ander wordt neergezet besproken. Hoewel othering in deze context wordt gevoed door heteronormatieve overtuigingen, wordt Rain Dove niet in een heteronormatief en gender-binair ideaalbeeld gedwongen, maar juist sociaal uitgesloten door te benadrukken dat de reguliere sociale normen niet op hen van toepassing zijn.

Allereerst wordt Rain Dove als de Ander gepositioneerd door hen te ontdoen van menselijke subjectiviteit. Uitspraken als “kill yourself” (fig. 9) en “no gender? no soul” (fig. 10) zijn expliciete manieren om Rain Dove als niet-menselijk te positioneren – de uitspraken suggereren dat Rain Dove het recht op een humane behandeling niet waardig is. Het proces van ontmenselijking is een vorm van othering: er wordt een lijn gecreëerd tussen de menselijke Zelf en onmenselijke Ander. Ontmenselijking kan overigens ook impliciet en subtiel zijn – er is al sprake van ontmenselijking wanneer een persoon of groep wordt gereduceerd tot een enkele eigenschap, overwegend een negatieve.⁹⁹ De persoon of groep wordt daarmee beroofd van de volledige complexiteit van zijn leven, waardoor die minder menselijk lijkt.¹⁰⁰ Het bestempelen van Rain Dove als zielloos, onrein, crimineel of ziek zijn ontmenselijkende tactieken. De hate speech draagt bij aan het beeld van Rain Dove als de Ander door hen te portretteren als minder menselijk.

Fig. 9 “Kill yourself please.” Screenshot. Geplaatst op 18 september 2019 door Rain Dove.

Fig. 10 “No gender? No soul.” Screenshot. Geplaatst op 12 mei 2020 door Rain Dove.

⁹⁹ Nick Haslam, Stephen Loughnan, Catherine Reynolds, en Samuel Wilson, “Dehumanization: A New Perspective,” *Social and Personality Psychology Compass* 1, nr. 1 (2007): 409, 413.

¹⁰⁰ Haslam, et al, “Dehumanization: A New Perspective,” 410-11.

In het fragment in figuur 9 gebiedt de afzender Rain Dove zich te laten steriliseren, “so that the human race is saved from your filthy DNA.” Achter een dergelijke uitspraak gaat een bredere, controversiële discussie over menselijke procreatie schuil, waarin de vraag wie zich mag voortplanten en wie niet centraal staat. De afzender insinueert dat sterilisatie van non-binaire personen noodzakelijk is voor het welzijn van de mens en draagt bij aan het standpunt dat voortplanting een exclusief voorrecht is van degenen die in het binaire model passen. Heteroseksuele reproductie wordt hier beschouwd als het primaire seksuele belang en gepositioneerd als de norm.¹⁰¹ Rain Dove wordt als de niet-menselijke Ander neergezet over wie de heteroseksuele cisgender Zelf mag bepalen of die zich mag voortplanten of niet.

Een tweede element in de hate speech is het (psycho)pathologiseren van Rain Dove's genderidentiteit en gedrag. Voortkomend uit een discours dat abnormaliteit pathologiseert, wordt Rain Dove als de Ander neergezet door hen te classificeren als ziek. In het fragment in figuur 11 suggereert een afzender dat genderincongruentie een ziekte of mentaal probleem is.¹⁰² Het in verband brengen van genderincongruentie met geestelijke (on)gezondheid kan in een lange traditie worden geplaatst waarin individuen en groepen die afwijken van de norm worden gemedicaliseerd.¹⁰³ Het discours in de DM-berichten bevat parallellen met het discours omtrent homoseksualiteit. In *The History of Sexuality* schrijft Michel Foucault dat seksualiteit in de geschiedenis is beschouwd als een kwestie van “healthy functioning,” waarbinnen het normale – ofwel heteroseksualiteit – als gezond wordt bestempeld en het abnormale als pathologisch.¹⁰⁴ De geschiedenis van het denken over gendervariatie is sterk verweven met het denken over homoseksualiteit en wordt eveneens gekenmerkt door een medische traditie. Tot 2013 werden personen met genderincongruentie immers gediagnostiseerd met een genderidentiteitsstoornis.¹⁰⁵ De classificatie van de conditie als stoornis of aandoening zou het binaire model van gender versterken.¹⁰⁶ In 2013 werd de diagnose hernoemd tot genderdysforie.¹⁰⁷ De nieuwe term verwijst niet langer naar een probleem of stoornis en moet stigmatisering en medicalisering van de conditie voorkomen.¹⁰⁸ Desalniettemin laat de hate speech gericht aan Rain Dove zien dat genderincongruentie door sommigen nog steeds beschouwd wordt als ziekteverschijnsel. Door Rain Dove te bestempelen als ziek wordt die gedistantieerd van de maatschappelijke norm en neergezet als de Ander.

¹⁰¹ Rachel Carroll, “Introduction: Feminism, Queer Theory and Heterosexuality,” in *Rereading Heterosexuality: Feminism, Queer Theory and Contemporary Fiction* (Edinburgh: Edinburgh University Press, 2012), 1.

¹⁰² “Genderincongruentie,” zie bijlage 1.

¹⁰³ Stewart, “Academic Theory,” 54.

¹⁰⁴ Michel Foucault, *The History of Sexuality, Volume 1: An Introduction*, vertaald door Robert Hurley (New York: Vintage Books, 1978), 44.

¹⁰⁵ American Psychiatric Association, “Updates Disorders: Gender Dysphoria,” *DSM-5 Fact Sheet* (Washington, D.C.: American Psychiatric Association, 2013): 1.

¹⁰⁶ L. Fraser, D. Karasic, W. Meyer, en K. Wylie, K, “Recommendations for Revision of the DSM Diagnosis of Gender Identity Disorder in Adults,” *International Journal of Transgenderism* 12, nr. 2 (2010): 83.

¹⁰⁷ American Psychiatric Association, “Updates Disorders: Gender Dysphoria,” 2

¹⁰⁸ Fraser, et al, “Recommendations for Revision of the DSM Diagnosis of Gender Identity Disorder in Adults,” 83.

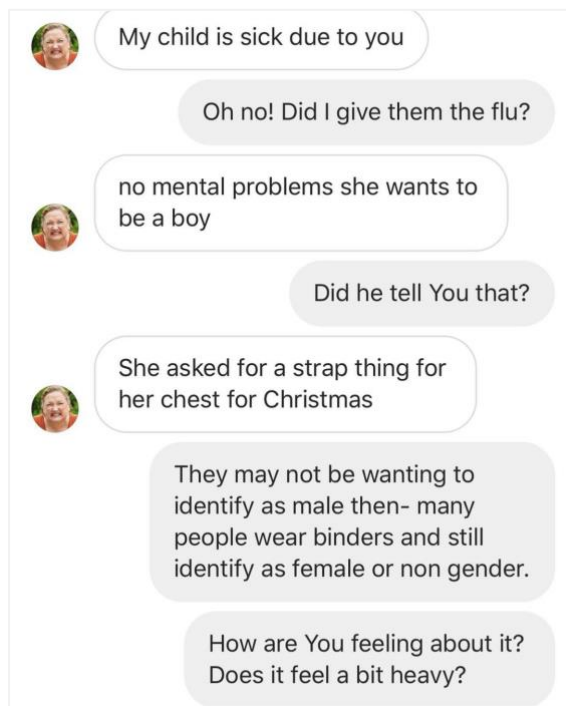

Fig. 11 “My child is sick due to you.” Screenshot. Geplaatst op 2 december 2019 door Rain Dove.

Fig. 12 “I will put your kind in prison!” Screenshot. Geplaatst op 23 april 2019 door Rain Dove.

Een derde element in de hate speech is het criminaliseren van Rain Dove’s interne kwaliteiten. In het fragment in figuur 12 schrijft een Instagramgebruiker dat die Rain Dove’s “soort” in de gevangenis wenst. Door naar Rain Dove te refereren met “your kind” wordt geïmpliceerd dat non-binaire personen behoren tot een losstaande, afwijkende groep – de Ander. In tegenstelling tot de afzenders die juist aansturen op een binaire genderverdeling door Rain Dove als vrouw te degraderen of te vragen of Rain Dove een man of vrouw is, erkent de schrijver van dit bericht dat Rain Dove zich niet identificeert als man of vrouw, maar zich buiten dit binaire model plaatst. Ondanks de erkenning van Rain Dove’s genderidentiteit kwalificeert de afzender non-binaire genderexpressies als crimineel gedrag.

Het afschilderen van Rain Dove als onmenselijk, ziek of crimineel stuurt aan op een discours dat Rain Dove als individu, of non-binaire personen als groep, sociaal uitsluit.¹⁰⁹ In *History of Madness* onderzocht Foucault de geschiedenis van sociale uitsluiting – een geschiedenis van degenen die werden verbannen en opgesloten op basis van een scheidslijn tussen gezond verstand en krankzinnigheid, rede en onredelijkheid.¹¹⁰ Foucault stelt dat zij die niet overeenkomen met de verkondigde waarheid van het discours, ofwel de standaarden voor normaliteit van de maatschappij, als abnormaal worden gekwalificeerd.¹¹¹ Deze groep wordt buiten de maatschappij en het sociale geplaatst in disciplinerende instellingen zoals gevangenissen, gestichten, scholen en ziekenhuizen.¹¹² Het typeren van Rain Dove als

¹⁰⁹ Carolyn Gallaher, Carl T. Dahlman, Mary Gilmartin, Alison Mountz, en Peter Shirlow, “The Other,” in *Key Concepts in Political Geography* (Thousand Oaks: SAGE Publications, 2009), 328.

¹¹⁰ Michel Foucault, “Introduction,” in *History of Madness*, vertaald door Jean Khalfa (New York: Routledge, 2009), xiv-xxv.

¹¹¹ Foucault, “Introduction,” xiv-xxv.

¹¹² Foucault, “Introduction,” xiv-xxv.

onmenselijk, ziek, of crimineel benadrukt diens anders-zijn en impliceert dat Rain Dove niet volwaardig meetelt in de maatschappij.

Het concept van othering gaat vaak gepaard met de angst dat de Ander invloed zou kunnen uitoefenen op de eigen cultuur en deze daarmee zou bedreigen.¹¹³ Uit het taalgebruik – al dan niet subtiel – blijkt hoe afzenders Rain Dove beschouwen als een bedreiging voor hun omgeving. Zo beweert een afzender dat diens kind haar eigen lichaam haat door “perverts like” Rain Dove (fig. 13). Een andere afzender suggereert dat Rain Dove “filthy” gedachtegoed propageert (fig. 14). Door te impliceren dat Rain Dove onwenselijk gedrag verspreidt, wordt die als een gevaar voor de maatschappij gepositioneerd, wat bijdraagt aan de constructie van Rain Dove als de Ander.

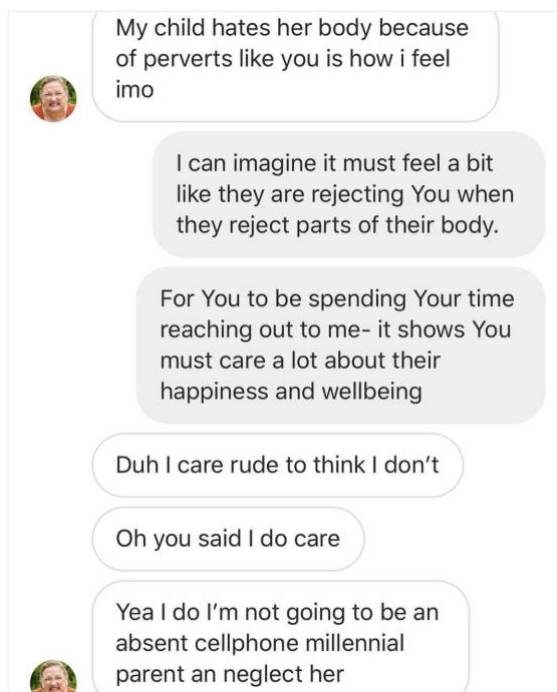

Fig. 13 “Perverts like you.” Screenshot. Geplaatst op 2 december 2019 door Rain Dove.

Fig. 14 “Fuckin hate the filth ya preach.” Screenshot. Geplaatst op 25 oktober 2019 door Rain Dove.

Rain Dove's counterdiscours

De reacties van Rain Dove kunnen worden geïnterpreteerd als een vorm van wat Shaw discursief activisme noemt – Rain Dove verpakt diens verwerping van de dominante discoursen over gender in strategische taaluitingen. In het counterdiscours van Rain Dove zijn twee dominante strategieën te herkennen. Allereerst past Rain Dove humor en ironie toe om zich te wapenen tegen hate speech. Daarnaast zet Rain Dove warmte en affectie in om kwetsende berichten om ver te werpen. Beide strategieën hebben overeenkomstig dat ze inspelen op de verwachting van de afzender.

¹¹³ Schwalbe, et al, “Generic Processes in the Reproduction of Inequality,” 430.

Humor en ironie

Kenmerkend voor de reacties van Rain Dove op de haatdragende DM-berichten is de aanwezigheid van humor. Zowel Hess en Flores als Brightwell toonden al aan dat humor en ridicule belangrijke wapens van verzet tegen antifeministische discoursen zijn.¹¹⁴ Door op een geestige manier op hate speech te reageren maakt Rain Dove de ervaring van het lezen van de openbare DM-dialogen luchtig en plezierig, althans voor de lezer die geneigd is het eens te zijn met de boodschap.

Het fragment in figuur 15 illustreert hoe Rain Dove spot gebruikt om de afzender op een subtiële manier te onderwijzen en bewustzijn te creëren omtrent diens begrip van gender. In het bericht vraagt de afzender of Rain Dove “a boy or a grill” is, in plaats van “girl.” Rain Dove speelt in op de typefout door letterlijk te doen alsof die een grillplaat is. Rain Dove’s improvisatie wordt opgevolgd door een meer sturende vraag: “Is there another option besides Boy or Grill?” Deze vraag omvat een kritiek op de aanname van de afzender dat er slechts twee genders bestaan: “boy” en “girl.” Rain Dove probeert op een speelse wijze de afzender iets te leren over gendervariatie. Playful activism, zoals uitgelegd in het theoretisch kader, wordt hier toegepast door serieus commentaar te verpakken in ironische interacties.¹¹⁵ Door de humoristische insteek van de reacties wekt Rain Dove sympathie op bij de afzender, wat het overbrengen van de boodschap vergemakkelijkt.

Fig. 15 “Are you a boy or a grill?” Screenshot. Geplaatst op 4 juli 2019 door Rain Dove.

¹¹⁴ Hess, en Flores, "Simply More Than Swiping Left," 9; Brightwell, "Feminist Tinder," 242.

¹¹⁵ Keller, "Virtual Feminisms," 440.

Uit de reactie van de afzender blijkt dat de humor van Rain Dove gewaardeerd wordt. Sterker nog, de afzender beantwoordt Rain Dove's bericht ook op een gevatte manier: "You have mental gender illness but you are funny! Maybe that's your gender." Niet alleen de toon van het gesprek verandert als gevolg van de geestige improvisatie van Rain Dove, maar ook lijkt de afzender zijn begrip van gender bij te stellen.

In het fragment in figuur 7 speelt Rain Dove wederom in op een typefout van een afzender – die per abuis "giraffe" in plaats van "girl" stuurde. In plaats van de fout te negeren maakt Rain Dove op een ludieke manier gebruik van de vergissing door er uitvoerig op in te gaan: "I am everything and nothing. Boy. Girl. Cake. Dust bunny. [...] What about yourself? Boy? Giraffe? Girl? Dust bunny? How do You identify?" (fig. 16). Hoewel de reactie een ridiculiserende toon behelst, lijkt het een welgemeende, activistische boodschap in zich te dragen. Op basis van het antwoord van de afzender, "now I feel weird for asking you because you are so nice," blijkt dat die een andere – minder vriendelijke – reactie van Rain Dove had verwacht (fig. 17). De vraag "are you a boy or a girl?" kan als invasief worden opgevat, waardoor de speelse reacties van Rain Dove als verrassend kunnen worden ervaren.

Fig. 16 "What about yourself?" Screenshot. Geplaatst op 15 augustus 2019 door Rain Dove.

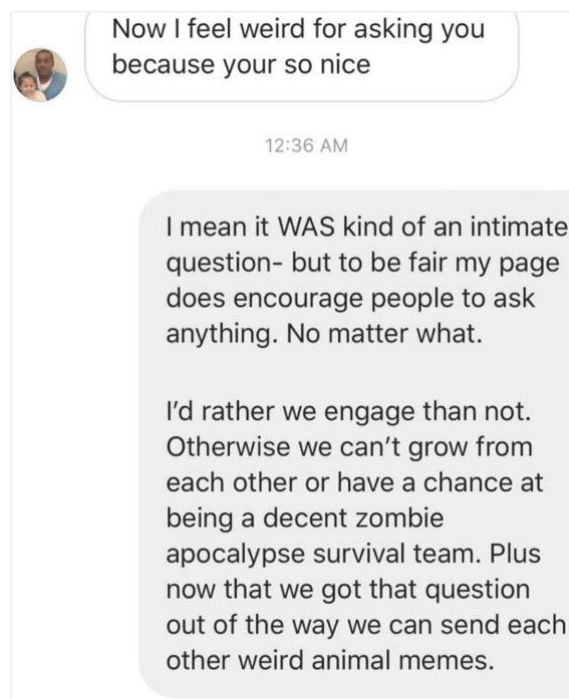

Fig. 17 "Now I feel weird asking you." Screenshot. Geplaatst op 15 augustus 2019 door Rain Dove.

Ook in het fragment in figuur 5 speelt Rain Dove met de verwachting van de afzender door een vernederende opmerking met een compliment te beantwoorden. Rain Dove negeert de belediging en haalt een ander onderwerp aan: "I like your outfit!" Vanzelfsprekend weet de afzender zich geen houding te geven: "Now I feel weird." Daaropvolgend schrijft Rain Dove ironisch: "Haha I've felt weird all my life. We have so much in common!" Door willekeurige, luchtige uitspraken wendt Rain Dove het

gesprek af van de beledigende opmerking waar het gesprek mee begon. De oorspronkelijk kwetsende intentie van de afzender maakt plaats voor een gemoedelijke sfeer. De afzender benoemt letterlijk dat het gesprek niet verloopt zoals aanvankelijk gedacht: “Not the convo I expected. Brb processing my emotions.”

Warmte en affectie

Naast de speelse en ironische reacties spreekt Rain Dove ook op een liefdevolle wijze terug tegen haatdragende DM-berichten – een strategie die niet eerder in de literatuur werd besproken. Eerdere onderzoeken hebben laten zien hoe humor kan worden ingezet om de impact van een schadelijk discours weg te nemen.¹¹⁶ De analyse van het counterdiscours van Rain Dove toont echter nog een andere strategie: de liefdevolle benadering. Wat opvalt is dat Rain Dove op de meest hatelijke berichten de meest warmhartige antwoorden heeft. Rain Dove vergroot daarmee het contrast tussen de toon van de afzender en zichzelf. De warmte en affectie van Rain Dove ten aanzien van de afzender versterkt het beeld van de afzender als onbeschoft en ongevoelig. Tegelijkertijd portretteert Rain Dove zich als sympathiek en vergevensgezind. De poging van de afzender om Rain Dove af te spiegelen als de onmenselijke Ander wordt zodoende “omgedraaid.” Middels deze strategie verschuift de ondergeschikte positie van Rain Dove als doelwit van hate speech naar een krachtige, onvatbare positie. De fragmenten in figuur 17 en figuur 18 demonstreren de liefdevolle strategie die Rain Dove inzet als reactie op de hate speech.

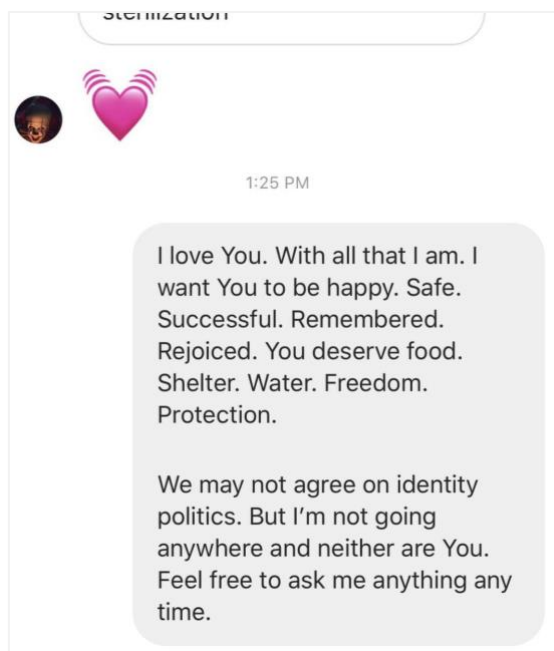

Fig. 17 “I love You.” Screenshot. Geplaatst op 18 september 2019 door Rain Dove.

Fig. 18 “I’m sending You all my love.” Screenshot. Geplaatst op 12 mei 2020 door Rain Dove.

¹¹⁶ Brightwell, “Feminist Tinder,” 233-251; Hess, en Flores, “Simply More Than Swiping Left,” 1085-1102; Shaw, “The Politics of Blogs,” 41-49; C. A. Rentschler, en S. C. Thrift, “Doing Feminism in the Network: Networked Laughter and the ‘Binders Full of Women’ Meme,” *Feminist Theory* 16 (2015): 329–359.

Ook de liefdevolle strategie speelt in op de verwachting van de afzender. Angst, verdriet, afschuw en woede zijn verklaarbare reacties op de serieuze beledigingen en intimidaties waar Rain Dove mee geconfronteerd wordt. Echter, in plaats van zodanig op de hate speech te reageren, antwoordt Rain Dove op een rustige, rationele toon. Rain Dove creëert een veilige ruimte door de afzender – naar het zich laat zien – niet te beoordelen, maar juist vragen (terug) te stellen, de dialoog aan te gaan en geduldig te zijn, met als resultaat de afzender te onderwijzen op het gebied van gender en diens blik te verruimen. Met deze strategie ondermijnt Rain Dove de kwetsende intentie van de hate speech. Sterker nog, Rain Dove gebruikt de haatdragende berichten als aanleiding om contact met de afzender te maken en het gesprek op gang te brengen. In een aantal gevallen blijkt het counterdiscours doeltreffend en geeft de afzender aan diens overtuigingen bij te willen stellen, zoals in het fragment in figuur 19. Ook ontvangt Rain Dove regelmatig excuses van afzenders naarmate de gesprekken vorderen (fig. 19, fig. 20).

Fig. 19 “I may just have to change my beliefs.” Screenshot. Geplaatst op 23 april 2019 door Rain Dove.

Fig. 20 “Sorry for asking such personal questions.” Screenshot. Geplaatst op 18 september 2019 door Rain Dove.

Conclusie

In de analyse wilde ik antwoord geven op de volgende vraag: Hoe representeert de hate speech jegens Rain Dove in de openbare DM-berichten het dominante denkbeeld over gender, en hoe creëert Rain Dove een counterdiscours op het dominante denkbeeld? Om antwoord te geven op deze hoofdvraag heb ik de volgende drie deelvragen gepoogd te beantwoorden: Welke patronen zijn te herkennen in de samenhang van hate speech die Rain Dove ontvangt? Welke waarden, aannames en overtuigingen over gender liggen verscholen in de hate speech? Welke discursieve strategieën gebruikt Rain Dove in diens reacties op de hate speech?

In de samenhang van hate speech die Rain Dove ontvangt, identificeerde ik een aantal patronen, die kunnen worden onderverdeeld in de volgende categorieën: beledigingen gericht op het uiterlijk, associaties met homoseksualiteit, man/vrouw-vragen, en ontmenselijkende, pathologiserende, en criminaliserende uitspraken. Ik beweer dat deze berichten hun logica ontleen aan dominante discourses omtrent gender en seksualiteit – ze rusten op een heteronormatief fundament. Beledigingen gericht op het uiterlijk, associaties met homoseksualiteit en vragen met betrekking tot Rain Dove's genderidentiteit worden ingegeven door heteronormatieve waarden, aannames en overtuigingen waarin een binaire genderverdeling heersend is. Met deze vormen van hate speech wordt Rain Dove een heteronormatief keurslijf opgelegd. De hate speech kan, ten tweede, gekarakteriseerd worden als een praktijk van othering, waarin Rain Dove als de Ander wordt afgeschilderd door het pathologiseren, criminaliseren en ontmenselijken van diens identiteit. Aan de hand van deze hate speech wordt Rain Dove juist buiten de sociale norm geplaatst.

Rain Dove gebruikt twee dominante discursieve strategieën om een counterdiscours te produceren op de hate speech. Allereerst is humor een sleutelkenmerk van Rain Dove's counterdiscours. Middels grappige en ironische reacties wekt Rain Dove sympathie op bij de afzender, en wordt het overbrengen van een activistische boodschap vereenvoudigd. De andere verzetsstrategie die Rain Dove hanteert, wordt gekenmerkt door warmte en affectie. Door haatdragende berichten liefdevol te beantwoorden ondermijnt Rain Dove de kwetsende intentie van de afzender. Overkoepelend kan er gesteld worden dat Rain Dove in diens counterdiscours speelt met de verwachting van de afzender. De bevindingen van de analyse zijn voortgekomen uit interpretatie.

Ondanks deze bevindingen is het belangrijk om de tekortkomingen van dit onderzoek te benoemen. Zo is er één specifieke casus met één methode bestudeerd. Om meer omvattende uitspraken te kunnen doen over online hate speech jegens non-binaire mensen en het discursief verzet ertegen zou een grootschaliger onderzoek nodig zijn. Ook zou de casus vanuit alternatieve invalshoeken onderzocht kunnen worden. Zo is er binnen deze studie geen aandacht besteed aan zaken als bijschriften en discussies in de comment-sectie onder de openbaargemaakte DM-gesprekken. Dergelijke elementen dragen bij aan de manier waarop de DM-dialogen begrepen worden. Het tijdsbestek van dit onderzoek liet echter niet toe ook deze elementen mee te nemen in de analyse. Verder is er betrekkelijk kort

ingegaan op de uitkomst van Rain Dove's strategische counterdiscours, ofwel de wijzen waarop afzenders reageren op Rain Dove's *comeback*. Dit heeft te maken met zowel de begrensde grootte van dit onderzoek als de uitdagingen die gepaard gaan met het meten van het succes van het counterdiscours met de gekozen methode.

In toekomstig vervolgonderzoek kan er aandacht worden besteed aan de disciplinerende functie van het openbaar maken van DM-dialogen die aanvankelijk privé zouden zijn. Vanuit deze invalshoek kunnen de openbaargemaakte DM-gesprekken worden geanalyseerd in termen van naming and shaming. In dergelijk onderzoek wordt niet louter de inhoud van de DM-berichten bestudeerd, maar ook de online circulatie van de openbare gesprekken. Bovendien kan het activistische karakter van Rain Dove's Instagrampagina een ingang voor toekomstig onderzoek zijn. Hoewel het buiten het bestek van dit onderzoek valt om een uitgebreide analyse van Rain Dove's Instagrampagina als geheel te bieden, is het relevant om te onderzoeken hoe Rain Dove's Instagrampagina functioneert als activistisch netwerk waar gelijkgestemden samenkomen om politieke, emotionele en activistische banden te vormen.

Met dit onderzoek naar hate speech jegens Rain Dove op Instagram hoop ik meer bewustwording te creëren omtrent de verschillende manifestaties van online discriminaties jegens non-binaire personen. Online hate speech is een maatschappelijk probleem en het belang van onderzoek naar dit fenomeen neemt toe. Dit onderzoek biedt een Gender Studies perspectief op online hate speech en discursief, digitaal verzet. De analyse is zonder inbreng van de afzenders van de DM-berichten en Rain Dove uitgevoerd, waardoor de onderzoeksresultaten onafhankelijk tot stand zijn gekomen. Het corpus bestaat uit de publieke DM-dialogen op Rain Dove's Instagrampagina, wat betekent dat er een selectie heeft plaatsgevonden in de berichten die Rain Dove openbaar maakt. Op basis van alle DM-gesprekken zouden wellicht nieuwe categorieën en discoursen zichtbaar worden.

Bronnenlijst

- American Psychiatric Association. "Updates Disorders: Gender Dysphoria." *DSM-5 Fact Sheet*. Washington, D.C.: American Psychiatric Association, 2013.
- Bailey, J., V. Steeves, J. Burkell, en P. Regan. "Negotiating with Gender Stereotypes on Social Networking Sites: From 'Bicycle Face' to Facebook." *Journal of Communication Inquiry* 37, nr. 2 (2013) 91-112.
- Banet-Weiser, Sarah, en Kate M. Miltner. "#MasculinitySoFragile: Culture, Structure, and Networked Misogyny." *Feminist Media Studies* 16, nr. 1 (2016): 171-174.
- Barker, Meg-John, en Alex Iantaffi. "Psychotherapy." In *Genderqueer and Non-binary Genders*, geredigeerd door Christina Richards, Walter Pierre Bouman, en Meg-John Barker, 103-124. Londen: Palgrave Macmillan, 2017.
- Beauvoir, Simone, de. *The Second Sex*, vertaald door H. M. Parhley. New York: Vintage Books, 1974.
- Brightwell, Laura. "Feminist Tinder: Young Women Talk Back to Harassment Online." In *Gender Hate Online: Understanding the New Anti-Feminism*, geredigeerd door Debbie Ging en Eugenia Siapera, 233-251. Londen: Palgrave Macmillan, 2019.
- Brown, Alexander. "What is Hate Speech? Part 1: The Myth of Hate." *Law and Philosophy* 36 (2017), 419-468.
- Butler, Judith. *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. New York: Routledge, 1990.
- Butler, Judith. "Introduction: On Linguistic Vulnerability." In *Excitable Speech: A Politics of the Performative*, 1-42. New York: Routledge, 1997.
- Butler, Judith. "Performative Acts and Gender Constitution: An Essay in Phenomenology and Feminist Theory." *Theatre Journal* 40, nr. 4 (1988): 519-531.
- Carroll, Rachel. "Introduction: Feminism, Queer Theory and Heterosexuality." In *Rereading Heterosexuality: Feminism, Queer Theory and Contemporary Fiction*, 1-22. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2012.
- Cavalcante, Andre. "'I Did It All Online:': Transgender Identity and the Management of Everyday Life." *Critical Studies in Media Communication* 33, nr. 1 (2016): 109-122
- Chess, Shira, en Adrienne Shaw. "A Conspiracy of Fishes, or, How We Learned to Stop Worrying About #GamerGate and Embrace Hegemonic Masculinity." *Journal of Broadcasting & Electronic Media* 59, nr. 1 (2015): 208-220.
- Dijck, José, van. "The Ecosystem of Connective Media in a Culture of Connectivity." In *The Culture of Connectivity: A Critical History of Social Media*, 18-23. New York: Oxford University Press, 2013.
- Dijk, Teun A., van. "Principles of Critical Discourse Analysis." *Discourse & Society* 4, nr. 2 (1993): 249-283.

- Eltantawy, Nahed, en Julie Wiest. "The Arab spring: Social Media in the Egyptian Revolution: Reconsidering Resource Mobilization Theory." *International journal of communication* 5 (2011): 1207-1224.
- Fassler, Barbara. "Theories of Homosexuality as Sources of Bloomsbury's Androgyny." *Signs: Journal of Women in Culture and Society* 5, nr. 2 (1979): 237-251.
- Felmlee, D., en R. Faris. "Toxic Ties: Networks of Friendship, Dating, and Cyber Victimization." *Social Psychology Quarterly* 79, nr. 3 (2016): 243-262.
- Felmlee, D., P. Inara Rodis, en A. Zhang. "Sexist Slurs: Reinforcing Feminine Stereotypes Online." *Sex Roles* 83 (2020): 16–28.
- Feltwell, Tom, John Vines, Karen Salt, Mark Blythe, Ben Kirman, Julie Barnett, Philip Brooker, en Shaun Lawson. "Counter-discourse Activism on Social Media: The Case of Challenging 'Poverty Porn' Television." *Compt Supported Coop Work* 26 (2017): 345-385.
- Foucault, Michel. "Introduction." In *History of Madness*. Vertaald door Jean Khalifa. New York: Routledge, 2009.
- Foucault, Michel. *The History of Sexuality, Volume 1: An Introduction*, vertaald door Robert Hurley. New York: Vintage Books, 1978.
- Fraser, L., D. Karasic, W. Meyer, en K. Wylie. "Recommendations for Revision of the DSM Diagnosis of Gender Identity Disorder in Adults." *International Journal of Transgenderism* 12, nr. 2 (2010): 80-85.
- Gallaher, Carolyn, Carl T. Dahlman, Mary Gilmartin, Alison Mountz, en Peter Shirlow. "The Other." In *Key Concepts in Political Geography*, 328-335. Thousand Oaks: SAGE Publications, 2009.
- Garcia-Favoro, L. "Porn Trouble: On the Sexual Regime and Travels of Postfeminist Biologism." *Australian Feminist Studies* 30 (2016): 366-376.
- Gill, Rosalind. "Postfeminist Media Culture." *European Journal of Cultural Studies* 10, nr. 2 (2007): 147–166.
- Goffman, Erving. "Performances: Belief in the Part One is Playing." In *The Presentation of Self in Everyday Life*, 10-46. New York: Doubleday, 1959.
- Hardaker, Claire, en Mark McGlashan. "'Real Men Don't Hate Women': Twitter Rape Threats and Group Identity." *Journal of Pragmatics* 91 (2016): 80-93.
- Haslam, Nick, Stephen Loughnan, Catherine Reynolds, en Samuel Wilson. "Dehumanization: A New Perspective." *Social and Personality Psychology Compass* 1, nr. 1 (2007): 409-422.
- Herring, Susan, K. Job-Sluder, R. Scheckler, en S. Barab. "Searching for Safety Online: Managing 'Trolling' in a Feminist Forum." *The Information Society* 18, nr. 5 (2002): 371-384.
- Hess, Aaron, en Carlos Flores. "Simply More Than Swiping Left: A Critical Analysis of Toxic Masculine Performances on Tinder Nightmares." *New Media & Society* 2, nr. 3 (2018): 1085-1102.

- Hinduja, S., en J. W. Patchin. "Bullying, Cyberbullying, and Suicide." *Archives of Suicide Research* 14, nr. 3 (2010): 206–221.
- Jane, Emma Alice. "'Back to the Kitchen, Cunt': Speaking the Unspeakable about Online Misogyny." *Continuum* 28 (2014): 558–570.
- Jeffreys, A. *Beauty and Misogyny: Harmful Cultural Practices in the West*. New York: Routledge, 2005).
- Jensen, Sune Q. "Othering, Identity Formation and Agency." *Qualitative Studies* 2, nr. 2 (2011): 63–78.
- Keller, Jessalynn Marie. "Virtual Feminisms: Girls' Blogging Communities, Feminist Activism, and Participatory Politics." *Information, Communication & Society* 15, nr. 3 (2012): 429–447.
- Lawrence, Charles R., Mari J. Matsuda, R. Delgado, en K. Williams Crenshaw. "Introduction." In *Words That Wound: Critical Race Theory, Assaultive Speech, and the First Amendment*, 1–16 (New York: Routledge, 1993).
- Lessa, Lara. "Discursive Struggles within Social Welfare: Restaging Teen Motherhood." *The British Journal of Social Work* 36, nr. 2 (Februari 2006): 283–298.
- Lowder, Bryan. "The 'Tranny' Debate and Conservatism in the LGBTQ Movement." *Slate Magazine*. Laatst geraadpleegd op 26 januari, 2021.
http://www.slate.com/blogs/outward/2014/05/30/is_tranny_a_slur_or_an_identity_who_decides.html.
- Lindsey, Linda L. "The Sociology of Gender: Theoretical Perspectives and Feminist Frameworks." In *Gender Roles: A Sociological Perspective*, 1–26. Boston: Pearson, 2015.
- Martins, Ricardo, M. Gomes, J. J. Almeida, P. Novais, en P. Henriques. "Hate Speech Classification in Social Media Using Emotional Analysis." *2018 7th Brazilian Conference on Intelligent Systems* (Oktober 2018): 61–66.
- Marwick, Alice. "Gender, Sexuality, and Social Media." In *The Social Media Handbook*, geredigeerd door Jeremy Hunsinger en Theresa M. Senft, 59–75. New York: Routledge, 2013.
- Megarry, Jessica. "Online Incivility or Sexual Harassment? Conceptualizing Women's Experiences in the Digital Age." *Women's Studies International Forum* 47 (2014): 46–55.
- Miles, Matthew, en Michael Huberman. "Codes and Coding." In *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*, 55–65. Thousand Oaks: SAGE Publications, 1994.
- Moussa, Mario, en Ron Scapp. "The Practical Theorizing of Michel Foucault: Politics and Counter-Discourse." *Cultural Critique* (1996): 87–112.
- Ng, Eve. "Structural Approaches to Feminist Social Media Strategies: Institutional Governance and a Social Media Toolbox." *Feminist Media Studies* 15 (2015): 718–722.
- Nicholas, Lucy. "Queer Ethics and Fostering Positive Mindsets Toward Non-Binary Gender, Genderqueer, and Gender Ambiguity." *International Journal of Transgenderism* 20, nr. 2–3 (2019): 169–170.

- Paltridge, Brian. *Discourse Analysis: An Introduction*. Londen: Bloomsbury Publishing, 2012.
- Payne, Elizabeth, en Melissa J. Smith. "Gender Policing." *Critical Concepts in Queer Studies and Education*, 127-136. New York: Palgrave Macmillan, 2016.
- Pearson, Erika. "All the World Wide Web's a Stage: The Performance of Identity in Online Social Networks." *First Monday* 14, nr. 3 (2009).
- Phipps, A., en I. Young. "Neoliberalisation and "Lad Cultures" in Higher Education." *Sociology* 49, nr. 2 (2015): 305-322.
- Pierce, Chester, en J. Carew, D. Pierce-Gonzalez, D. Willis. "An experiment in racism: TV commercials." *Television and education* (1978): 62-88.
- Rain Dove Dubilewski. "'Every Step I Take Is a Defiance': Rain Dove on Modelling, Asia Argento and 'Gender Capitalism.'" Interview door Paula Coccozza. *The Guardian*. Gepubliceerd op 10 september, 2021.
<https://www.theguardian.com/fashion/2018/sep/10/every-step-i-take-is-a-defiance-rain-dove-on-modelling-asia-argento-and-gender-capitalism>.
- Rain Dove Dubilewski (@raindovemodel). Instagram, 29 december, 2013.
<https://www.instagram.com/raindovemodel/>.
- Rentschler, C. A., en S. C. Thrift. "Doing Feminism in the Network: Networked Laughter and the 'Binders Full of Women' Meme." *Feminist Theory* 16 (2015): 329–359.
- Salter, A., en B. Blodgett. "Hypermasculinity and Dickwolves: The Contentious Role of Women in the New Gaming Public." *Journal of Broadcasting and Electronic Media*, 56, nr. 3 (2012), 401–416.
- Schneider, S. K., L. O'Donnell, A. Stueve en R. W. S. Coulter. "Cyberbullying, School Bullying, and Psychological Distress: A Regional Census of High School Students." *American Journal of Public Health* 102, nr. 1 (2012): 171–177.
- Schwalbe, M., D. Holden, D. Schrock, S. Godwin, S. Thompson, en M. Wolkmir. "Generic Processes in the Reproduction of Inequality: An Interactionist Analysis." *Social Forces* 79, nr. 2 (2000): 419-452.
- Shaw, Frances. "'Bitch I Said Hi': The Bye Felipe Campaign and Discursive Activism in Mobile Dating Apps." *Social Media + Society* 2, nr. 4 (2016): 1-10.
- Shaw, Frances. "The Politics of Blogs: Theories of Discursive Activism Online." *Media International Australia* 142, nr. 1 (2012): 41-49.
- Stewart, Jay. "Academic Theory." In *Genderqueer and Non-binary Genders*, geredigeerd door Christina Richards, Walter Pierre Bouman, en Meg-John Barker, 53-72. Londen: Palgrave Macmillan, 2017.
- Stryker, Susan. "Contexts, Concepts, and Terms." In *Transgender History: The Roots of Today's Revolution*. New York: Seal Press, 2017.

- Sue, Derald Wing. *Microaggressions in Everyday Life: Race, Gender, and Sexual Orientation*. Hoboken: John Wiley and Sons, 2010.
- Terdiman, Richard. "Counter-Images: Daumier and Le Charivari." In *Discourse/Counter-Discourse: The Theory and Practice of Symbolic Resistance in Nineteenth-Century France*, 149-197. Londen: Cornell University Press, 1985.
- Transgender Info. "Terminologie." Laatst geraadpleegd op 28 januari, 2021.
<https://transgenderinfo.be/f/pers/terminologie/>.
- Thompson, Laura. "'I Can Be Your Tinder Nightmare': Harassment and Misogyny in the Online Sexual Marketplace." *Feminism & Psychology* 28, nr. 1 (2018): 69-89.
- Todd Weiss, Jillian. "The Gender Caste System: Identity, Privacy and Heteronormativity." *Law & Sexuality* 10 (2001): 123-186.
- Turkle, Sherry. "Cyberspace and Identity." *Contemporary Sociology* 28, nr. 6 (1999): 643-648.
- Turkle, Sherry. *Life on the Screen: Identity in the Age of the Internet*. New York: Simon & Schuster, 1997.
- Veldhuis, Cindy B., Laurie Drabble, Ellen D. B. Riggle, Angie R. Wootton, en Tonda L. Hughes. "'I Fear for My Safety, but Want to Show Bravery for Others': Violence and Discrimination Concerns Among Transgender and Gender-Nonconforming Individuals After the 2016 Presidential Election." *Violence and Gender* 5, nr. 1 (januari 2018): 26-36.
- Wolf, N. *The Beauty Myth: How Images of Beauty Are Used Against Women*. New York: Harper Collins Perennial, 2002.

Bijlage 1: Terminologie

In deze bijlage worden enkele termen die betrekking hebben op het thema gender nader toegelicht.

Gender	De term gender verwijst naar iemands genderidentiteit en genderexpressie. Gender wordt gebruikt om te verwijzen naar de culturele, sociale en psychologische invullingen van mannelijkheid en vrouwelijkheid binnen een bepaalde samenleving. ¹¹⁷
Sekse	De term sekse verwijst naar de biologische geslachtskenmerken van een individu. Sekse wordt begrepen als de lichamelijke kenmerken die een persoon mannelijk of vrouwelijk maken, van genen tot hormonen tot genitale kenmerken. ¹¹⁸
Geslacht	De term geslacht slaat slechts op de genitale geslachtskenmerken van een individu. ¹¹⁹
Cisgender	Een cisgender persoon is iemand die zich thuis voelt in de gender die hen bij de geboorte is toegewezen, ofwel iemand wiens gender in lijn is met de biologische geslachtskenmerken. ¹²⁰
Transgender	Een transgender persoon is iemand die zich niet, of niet volledig, thuis voelt in de gender- en genderrol die past bij het geslacht die hen bij de geboorte werd toegewezen. Transgender wordt gebruikt als paraplueterm voor een gemeenschap van mensen die niet voldoen aan de cisgender normen. ¹²¹
Non-binair	Een gender non-binair persoon is iemand die zich niet thuis voelt binnen de binaire gendercategorieën man en vrouw, maar zich beter voelt bij een andere, niet-binaire genderidentiteit. Non-binair is een paraplueterm. Er zijn verschillende termen voor genderidentiteiten die zich buiten de binaire gendernorm bevinden, zoals genderqueer, gender non-conform, agender en genderfluïde. In dit onderzoek wordt de term non-binair gehanteerd. ¹²²

¹¹⁷ "Terminologie," Transgender Info, laatst geraadpleegd op 28 januari, 2021, <https://transgenderinfo.be/f/pers/terminologie/>.

¹¹⁸ "Terminologie," Transgender Info.

¹¹⁹ "Terminologie," Transgender Info.

¹²⁰ "Terminologie," Transgender Info.

¹²¹ "Terminologie," Transgender Info.

¹²² "Terminologie," Transgender Info.

Gendervariatie	De term gendervariatie verwijst naar de verscheidenheid in genderidentiteit, genderrol en/of genderexpressie die ruimer gaat dan enkel mannelijk of vrouwelijk. ¹²³
Gender- incongruentie	De term genderincongruentie verwijst naar een duidelijke en aanhoudende tussen de ervaren gender van een persoon en de toegewezen gender. ¹²⁴
LHBTI	Het initiaalwoord LHBTI staat voor lesbisch, homoseksueel, biseksueel, transgender en intersekse. ¹²⁵

¹²³ "Terminologie," Transgender Info.

¹²⁴ "Terminologie," Transgender Info.

¹²⁵ "Terminologie," Transgender Info.

Bijlage 2: Categorijsatie hate speech

In deze bijlage wordt zichtbaar op basis van welke codes (individuele woorden, woordgroepen en zinnen) ik de categorisatie van de hate speech jegens Rain Dove heb gevormd.

Kernthema	Categorie	Codes
<i>Heteronormativiteit</i>	Beledigingen gericht op het uiterlijk	<ul style="list-style-type: none"> - Nasty - Gross - Ugly - Filthy - Disgusting
	Associaties met homoseksualiteit	<ul style="list-style-type: none"> - Gay - Faggot
	Man/vrouw-vragen	<ul style="list-style-type: none"> - Choose one! MAN of WOMAN! - It's ok to be a man - R u a boy or a girl? - Do u really have boobs? - You are a female or a man - What the fuck are you? - Thing is are you a he-she or it? Or what?
<i>Othering</i>	Ontmenselijkende uitspraken	<ul style="list-style-type: none"> - Kill yourself - Horrible you exist - No gender? No soul - Undergo sterilization - Remove your ovaries so that the human race saved from you filthy DNA - Babies shouldn't be born that way
	Pathologiserende uitspraken	<ul style="list-style-type: none"> - Sick - Mental problems - You're demented - You're an ill embarrassment - Not natural - Idiot
	Criminaliserende uitspraken	<ul style="list-style-type: none"> - I will put your kind in prison - Perverts like you

Tabel 1 Een categorisatie van de hate speech jegens Rain Dove in de openbare DM-gesprekken.

Verklaring Intellectueel Eigendom

De Universiteit Utrecht definieert plagiaat als volgt:

Plagiaat is het overnemen van stukken, gedachten, redeneringen van anderen en deze laten doorgaan voor eigen werk. De volgende zaken worden in elk geval als plagiaat aangemerkt:

- het knippen en plakken van tekst van digitale bronnen zoals encyclopedieën of digitale tijdschriften zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het knippen en plakken van teksten van het internet zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het overnemen van gedrukt materiaal zoals boeken, tijdschriften of encyclopedieën zonder aanhalingstekens of verwijzing;
- het opnemen van een vertaling van teksten van anderen zonder aanhalingstekens en verwijzing (zogenaamd "vertaalplagiaat");
- het parafraseren van teksten van anderen zonder verwijzing. Een parafrase mag nooit bestaan uit louter vervangen van enkele woorden door synoniemen;
- het overnemen van beeld-, geluids- of testmateriaal van anderen zonder verwijzing en zodoende laten doorgaan voor eigen werk;
- het overnemen van werk van andere studenten en dit laten doorgaan voor eigen werk. Indien dit gebeurt met toestemming van de andere student is de laatste medeplichtig aan plagiaat;
- het indienen van werkstukken die verworven zijn van een commerciële instelling (zoals een internetsite met uittreksels of papers) of die al dan niet tegen betaling door iemand anders zijn geschreven.

Ik heb bovenstaande definitie van plagiaat zorgvuldig gelezen en verklaar hierbij dat ik mij in het aangehechte BA-eindwerkstuk niet schuldig gemaakt heb aan plagiaat.

Tevens verklaar ik dat dit werkstuk niet ingeleverd is/zal worden voor een andere cursus, in de huidige of in aangepaste vorm.

Naam: Desi van Horne

Studentnummer: 6264816

Plaats: Apeldoorn

Datum: 29 januari 2021

Handtekening: